

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Metodický pokyn k používání Číselníku NIPEZ v praxi

Verze: 1.1
Účinnost od: 1. 12. 2012

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské nám. 6
110 15 Praha 1

Obsah

1 Účel dokumentu.....	5
2 Obecné informace.....	6
2.1 Číselník NIPEZ a jeho role v projektu NIPEZ	6
2.2 Softwarová aplikace pro správu Číselníku NIPEZ – ASW cNIPEZ	6
2.3 Klasifikace a standardizace komodit.....	7
2.3.1 Názvosloví – klasifikace, identifikace, katalogizace.....	8
2.4 Datová náplň Číselníku NIPEZ.....	10
2.4.1 Klasifikační systém Číselníku NIPEZ.....	11
2.4.2 Kódování komodit a uveřejňování VZ dle zákona.....	14
2.5 Standardizovaný popis komodit.....	17
2.5.1 Sady vlastností komodit v Číselníku NIPEZ.....	18
2.5.2 Používání Číselníku NIPEZ pro popisování předmětu stavebních prací	27
2.6 Číselník NIPEZ a jeho napojení na další nástroje.....	28
3 Praktické rady a doporučení pro používání Číselníku NIPEZ	30
3.1 Pro pořizovanou komoditu existuje kód cNIPEZ	30
3.2 Název (charakter) pořizované komodity je obsažen v sadě vlastností cNIPEZ ..	33
3.3 Neexistuje konkrétní kód v cNIPEZ	35
3.4 Přiřazování kódů cNIPEZ ke komoditám ve sporných případech.....	36
3.5 Využívání cNIPEZ a kódů CPV pro stanovení předpokládané hodnoty VZ.....	37
3.6 Desatero praktických rad a informací pro uživatele Číselníku NIPEZ.....	38
4 Koncepce správy Číselníku NIPEZ.....	40
4.1 Provoz informační podpory	40
4.2 Údržba a aktualizace Číselníku NIPEZ	42
4.2.1 Aktualizace klasifikační části Číselníku NIPEZ	43
4.2.2 Zveřejňování aktuálních verzí dat Číselníku NIPEZ.....	45
4.3 Poskytování metodického poradenství při definici předmětu VZ s využitím Číselníku NIPEZ.....	45
4.4 Uživatelská podpora pro Číselník NIPEZ.....	46
4.4.1 Procesní schéma zpracování uživatelských požadavků.....	47
5 Využití Číselníku NIPEZ pro tvorbu elektronických katalogů.....	50

5.1	Charakteristika východisek pro tvorbu elektronických katalogů.....	50
5.2	Využití Číselníku NIPEZ v elektronickém katalogu dle ZVZ.....	53
5.3	Využití Číselníku NIPEZ pro elektronické katalogy v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání.....	57
6	Seznam literatury	59
6.1	Normy a standardy	59
6.2	Dokumentace související s Číselníkem NIPEZ	59
6.3	Legislativa.....	59
6.4	Ostatní dokumentace a literatura.....	60
7	Přílohy	61
	Příloha č. 1 – Klasifikační systém CPV	61
	Příloha č. 2 – Klasifikace produkce CPA	62
	Příloha č. 3 – Klasifikace UNSPSC	63
	Příloha č. 4 – Systém klasifikace zásob NATO	64
	Příloha č. 5 – Klasifikační systém eCl@ss	65
	Příloha č. 6 – Katalogizační systém eOTD	66

Seznam obrázků

Obr. 2-1: Různé kódy CPV a cNIPEZ u komodity, která by mohla být do cNIPEZ přidána.....	12
Obr. 2-2: Ukázka formuláře z Věstníku veřejných zakázek, použití kódů cNIPEZ.....	15
Obr. 2-3: Ukázka formuláře z Věstníku veřejných zakázek, použití SV cNIPEZ.....	15
Obr. 2-4: Vyhledávání veřejné zakázky s použitím formuláře ISVZ.....	16
Obr. 2-5: Komoditní skupiny a (koncová) komodita.....	18
Obr. 2-6: Struktura SV pro komoditu Zemní plyn.....	22
Obr. 2-7: Detail vlastnosti SV s datovým typem Celé číslo	22
Obr. 2-8: Detail vlastnosti SV s datovým typem Tabulková hodnota	23
Obr. 2-9: Detail vlastnosti SV s datovým typem Měřená hodnota.....	24
Obr. 2-10: Detail vlastnosti SV s datovým typem Rozsah měřených hodnot	25
Obr. 2-11: Detail vlastnosti SV s datovým typem Logický.....	25
Obr. 2-12: Detail vlastnosti SV s datovým typem Složený	26
Obr. 3-1: Příklad 1 – výsledek vyhledávání podle části názvu.....	31
Obr. 3-2: Příklad 1 – výsledek vyhledání podle celého názvu	31

Obr. 3-3: Příklad 2 – Vyhledávání podle názvu	32
Obr. 3-4: Příklad 2 – Vyhledávání ve stromu komodit.....	33
Obr. 3-5: Příklad 3 – Vyhledávání v hodnotách vlastností.....	34
Obr. 3-6: Příklad 3 – Výsledek vyhledávání v detailu výpisu hodnot vlastností.....	34
Obr. 3-7: Příklad 4 – Vyhledávání ve stromu komodit.....	35
Obr. 4-1: Procesní schéma správy Číselníku NIPEZ.....	40
Obr. 4-2: Procesní schéma zpracování uživatelských požadavků	48
Obr. 7-1: Struktura OTD.....	68

Seznam tabulek

Tab. 2-1: Přehled datových typů vlastností v SV cNIPEZ	21
Tab. 5-1: Atributy elektronického katalogu používaného dle ZVZ.....	51
Tab. 5-2: Atributy záznamu v RSNP	52
Tab. 5-3: Ukázka č. 1 slepého a ostrého katalogu, které využívají Číselník NIPEZ.....	55
Tab. 5-4: Ukázka č. 2 slepého a ostrého katalogu, které využívají Číselník NIPEZ.....	57
Tab. 5-5: Využití Číselníku NIPEZ v rámci RSNP	58
Tab. 7-1: Statistika obsahu slovníku eOTD.....	68

1 Účel dokumentu

Číselník NIPEZ tvoří významnou část Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ). Hlavním cílem projektu NIPEZ je dosáhnout finančních úspor elektronizací zadávání veřejných zakázek v České republice, a to snížením cen nakupovaných komodit a snížením transakčních nákladů spojených s procesy zadávání veřejných zakázek na straně zadavatelů i dodavatelů.

Vedle používání elektronických nástrojů pro samotné zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek (VZ) je hlavním prostředkem pro dosažení vyšší efektivity procesu přípravy VZ implementace pravidel pro standardizovaný popis předmětu VZ. Tento popis je prováděn v souladu s pravidly obsaženými v Číselníku NIPEZ (číselník je dále v textu označován také zkráceně jako cNIPEZ). Tento číselník definuje vedle kategorizace (klasifikace) komodit také jejich funkční vlastnosti a parametry.

V současné době je již Číselník NIPEZ v rutinním provozu a uživatelům je dostupný na webové adrese ciselnik.nipez.cz. Databáze cNIPEZ představuje referenční seznam komodit a jejich vlastností, které jsou předmětem trhu veřejných zakázek v ČR. Správcem a subjektem zodpovědným za Číselník NIPEZ je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (dále také zkráceně jako MMR), provozovatelem informační podpory tohoto číselníku je společnost AURA, s.r.o.

Základním účelem předkládaného dokumentu je poskytnout uživatelům Číselníku NIPEZ a dalším účastníkům trhu veřejných zakázek v ČR informace a metodickou podporu při popisu předmětu VZ, jeho kategorizaci a standardizaci včetně návodu k řešení nejčastějších situací spojených s použitím Číselníku NIPEZ a s využitím softwarové aplikace pro práci s daty Číselníku NIPEZ.

Přehled základních částí dokumentu

Informace obsažené v tomto dokumentu jsou rozděleny do 3 základních skupin:

Obecné informace

- Co je to Číselník NIPEZ, jeho role v projektu NIPEZ
- Základní pojmy klasifikace a standardizace komodit, názvosloví
- Datová náplň Číselníku NIPEZ, sady vlastností komodit
- Standardizovaný popis komodit

Použití Číselníku NIPEZ v praxi

- Klasifikace předmětu VZ s využitím klasifikačního stromu komodit cNIPEZ, řešení nejčastějších situací při stanovení správného kódu nakupované komodity
- Desatero praktických rad a informací pro uživatele Číselníku NIPEZ

Koncepce správy Číselníku NIPEZ

- Provoz informační podpory
- Údržba a aktualizace Číselníku NIPEZ
- Uživatelská podpora pro Číselník NIPEZ

2 Obecné informace

2.1 Číselník NIPEZ a jeho role v projektu NIPEZ

Číselník NIPEZ je speciální klasifikační číselník, který vznikl pro potřeby projektu NIPEZ. Data tohoto číselníku jsou určena ke klasifikaci a identifikaci dodávek, služeb a stavebních prací (viz § 8, 9 a 10 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách [C1]), které jsou nakupovány jednotlivými organizacemi a subjekty veřejné správy České republiky, přičemž tyto nákupy probíhají zpravidla formou veřejné zakázky. Data Číselníku NIPEZ jsou umístěna v elektronické databázi, jejíž obsah je uživatelům zpřístupněn prostřednictvím webové softwarové aplikace. Uživatelé této softwarové aplikace pak stačí k práci s Číselníkem NIPEZ pouze počítač připojený k internetu a vhodný internetový prohlížeč.

Z hlediska způsobu používání představuje Číselník NIPEZ jednotnou celostátní referenční databázi, která je jednotlivými účastníky trhu veřejných zakázek používána ke specifikaci předmětu VZ. Z tohoto důvodu jsou data Číselníku NIPEZ přebírána do dalších elektronických nástrojů (softwarových aplikací, viz §149 zákona [C1]) zapojených do projektu NIPEZ, tedy především do elektronických tržišť veřejné správy a do Národního elektronického nástroje (NEN). Dále mohou být data číselníku přebírána i do dalších individuálních softwarových nástrojů, které provozují jednotliví zadavatelé a dodavatelé VZ.

Jak vyplývá z uvedených informací, bude v dalším textu v některých případech potřeba rozlišovat mezi dvěma základními částmi Číselníku NIPEZ. Těmi jsou jednak samotná data číselníku, jednak software pro práci s těmito daty. Tento software dostupný na internetové adrese ciselnik.nipez.cz bude dále označován jako ASW cNIPEZ. Pokud bude v dalším textu uveden pojem „Číselník NIPEZ“ bez dalšího upřesnění, budou jím označeny souhrnně jak ASW cNIPEZ, tak data Číselníku NIPEZ.

2.2 Softwarová aplikace pro správu Číselníku NIPEZ – ASW cNIPEZ

Softwarová aplikace ASW cNIPEZ zajišťuje uživatelům především přístup k datům Číselníku NIPEZ. Základní prohlížení a vyhledávání dat v cNIPEZ je však jen dílčí částí komplexu funkcionalit a datových operací, které je nutno prostřednictvím ASW cNIPEZ v rámci správy číselníku provádět.

Funkčnosti ASW cNIPEZ lze rozdělit do tří základních oblastí:

- Vytváření, editace a prohlížení dat číselníku
 - Vytváření, editace a prohlížení klasifikační části číselníku pomocí rozbalovacího stromu
 - Vytváření, editace a prohlížení pravidel a parametrů (sad vlastností) pro specifikaci předmětu VZ
 - Vytváření, editace a prohlížení komoditní povinnosti pro e-tržiště, centralizované zadávání, e-aukce atd.

- Export a import dat
 - Export dat stromu komodit a sad vlastností komodit z cNIPEZ a jejich publikování ve formě XML¹ souborů
 - Import dat do cNIPEZ (aktualizace klasifikace CPV, slovníku OTD² a dalších zdrojových číselníků)
- Administrace aplikace
 - Samoobslužná registrace uživatelů, vytvoření vlastního uživatelského účtu, změna přístupových údajů
 - Správa uživatelů – vytváření a úprava účtů, správa uživatelských rolí apod.
 - Publikování uživatelských informací o Číselníku NIPEZ ve formě FAQ a aktualit.

Z hlediska uživatelských rolí pracují s ASW cNIPEZ dvě základní skupiny uživatelů:

- Správci (administrátoři) cNIPEZ. Tato role zpřístupňuje plnou funkčnost aplikace včetně editace dat cNIPEZ a správy uživatelů. Do této skupiny uživatelů patří pracovníci MMR a společnosti AURA;
- Běžní uživatelé číselníku. Role umožňuje všem uživatelům včetně neregistrovaných prohlížet data číselníku, registrovaní uživatelé mohou navíc případně stahovat publikované exportní soubory.

Charakteristika aplikace ASW cNIPEZ

Požadavky na dostupnost aplikace pro široký okruh uživatelů předurčily skutečnost, že ASW cNIPEZ byla realizována jako plně webová aplikace. Automaticky tím bylo dosaženo výhod typických pro tento druh softwarových aplikací:

- snadný přístup uživatelů k aplikaci přes internet,
- centralizovaná správa aplikace, kterou je možno provádět vzdáleně,
- minimální nároky na technickou infrastrukturu na straně uživatele. Uživatelé k práci s ASW cNIPEZ stačí jen běžný osobní počítač připojený k internetu a webový prohlížeč.

Bližší informace o architektuře aplikace ASW cNIPEZ, jejích možnostech a používání jsou uvedeny v dokumentu „Základní uživatelská příručka informační podpory správy číselníku NIPEZ“ [B3].

2.3 Klasifikace a standardizace komodit

Se zavedením jednotného systému elektronického zpracování veřejných zakázek je očekáváno dosažení následujících hlavních cílů:

- zprůhlednění veřejných zakázek a zrychlení komunikace v rámci zadávacího procesu;

¹ XML soubor je textový soubor, který obsahuje speciální příkazy (tzv. tagy) jazyka eXtended Markup Language.

² Open Technical Dictionary, otevřený technický slovník, který je využíván ke standardizovanému popisu komodit a k vytváření katalogů výrobků, zboží, dodávek a služeb. Vytváření, správa a používání OTD je definováno skupinou norem ISO 22745.

- možnost provádět pokročilé výdajové analýzy a na jejich základě stanovit zadávací strategie ke komoditním kategoriím;
- možnost statisticky vyhodnocovat trh VZ z komoditního aspektu a možnost sledovat vývoj cenové hladiny;
- snížit náklady spojené s procesy zadávání veřejných zakázek, zajistit nižší ceny nakupovaných komodit a dosáhnout tak úspor z veřejných rozpočtů.

Další podrobnější informace o strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek jsou uvedeny v dokumentu [C8].

Významným předpokladem dosažení uvedených cílů je co nejširší zavedení klasifikace a standardizace komodit do procesů souvisejících se zpracováním veřejných zakázek. Informace o komoditách zpracované standardním způsobem jsou nezbytným předpokladem efektivního nasazení a využití softwarových aplikací tvořících základ nástrojů pro podporu zpracování VZ.

2.3.1 Názvosloví – klasifikace, identifikace, katalogizace

Základním pojmem je v Číselníku NIPEZ **komodita**. Tento pojem byl do číselníku a následně do oblasti zadávání VZ zaveden po poměrně rozsáhlé diskusi. Pojem komodita se totiž vztahoval původně jen na zemědělské produkty, suroviny a energii, které jsou vyráběné ve velkém množství, v jednotné kvalitě a mnoha různými výrobci, takže mohou být předmětem obchodování na globálních trzích. Typickým příkladem „klasické“ komodity může být třeba zlato nebo pšenice. V současnosti se již pojem komodita používá prakticky pro jakýkoliv produkt, který je předmětem ekonomické aktivity v nejširším smyslu slova.

Komodita a komoditní skupina

Na trhu veřejných zakázek se obchoduje s velmi pestrou množinou výrobků, zboží, dodávek a služeb, proto byl z praktických důvodů zvolen pro jejich označování univerzální pojem komodita. V souvislosti s uspořádáním jednotlivých komodit do skupin vytvářejících hierarchickou (stromovou) strukturu je nutno ještě jednou upozornit, že je významný rozdíl mezi komoditou a komoditní skupinou. **Komoditní skupina** má v klasifikačním stromu připojené ještě podřízené struktury, a to buď komodity, nebo další komoditní skupiny.

Klasifikace

Klasifikace představuje proces zařazení daného objektu (v případě cNIPEZ komodity) do určité kategorie, a to na základě posouzení daného objektu z hlediska jeho charakteru. Tyto kategorie (skupiny, třídy) sdružující objekty obdobného typu jsou v praxi sestavovány do seznamů se stromovou strukturou, které jsou označovány jako klasifikační systémy (KLS). Účelem každého KLS je usnadnit uživatelům vyhledávání požadovaných objektů v databázi a podpořit další zpracování informací propojených s těmito objekty. Může jít např. provádění analýz provozních či transakčních dat spojených s určitými komoditami nebo jejich skupinami.

Pro uživatele určitého informačního systému znamená využití KLS v praxi to, že např. v e-tržišti projektu NIPEZ má možnost, resp. povinnost, u daného předmětu VZ zadat údaj obsahující kód klasifikace, v daném případě kód komodity cNIPEZ. Tento kód cNIPEZ vybírá uživatel ze seznamu existujících kódů a může při tom využít podpůrných funkcí, které SW aplikace daného

e-tržiště nabízí (např. průchod stromem komodit nebo textové vyhledávání). Pokud jsou položky v databázi daného informačního systému opatřené klasifikačním kódem, je možné podle tohoto kódu položky snadno vyhledávat a vytvářet jejich přehledy ve formě výstupních sestav s různou úrovní agregace.

Identifikace

Při vytváření libovolných typů katalogů (zboží, výrobků, firem, osob, náhradních dílů, služeb atd.) je nutno vedle klasifikace provést u položky katalogu tzv. identifikaci, tedy definovat u položky ještě další údaje, které ji budou jednoznačně odlišovat od jiných položek v katalogu. Číselník NIPEZ patří také mezi katalogy³, proto byl princip identifikace aplikován i u jeho komodit. V dalším popisu je pojem komodita použitý jako příklad typu katalogizovaného objektu.

Pro stanovení identifikačních údajů se v praxi ustálilo používání dvou základních metod:

- **Popisná metoda identifikace** – vymezuje komoditu popisem stanovených charakteristik. Tyto charakteristiky (v terminologii cNIPEZ vlastnosti, viz dále) komoditu blíže specifikují, usnadňují proces identifikace a umožňují srovnání s ostatními komoditami. Tato metoda se běžně využívá v katalogizačním systému organizace NATO, kde je označena jako plně popisná identifikace, a rovněž také v systémech kompatibilních s OTD (viz dále Přílohu č. 6 v kapitole 7). Jejím principem spočívá ve vytváření dvojic „vlastnost – hodnota vlastnosti“, které katalogizovanou komoditu jednoznačně identifikují, resp. určují.
- **Referenční metoda identifikace** – stanovuje identitu komodity pouze odkazem na referenční čísla (RN) komodity jednoho nebo více dodavatelů. Referenčním číslem je obvykle kód výrobku, zboží nebo služby stanovený jeho dodavatelem. V zahraničí je tento kód označován jako product number nebo part number (PN). RN vytváří v kombinaci s identifikátorem výrobce nebo dodavatele (v ČR nejběžněji v podobě identifikačního čísla organizace IČ) unikátní kód, tzv. referenci REF, kterou je možno použít k jednoznačnému určení komodity v daném katalogu (databázi).

Referenční metoda identifikace je běžně používaná v nabídkách dodavatelů, kteří se ucházejí o realizaci VZ. Dodavatel zde uvádí kód zboží ze svého katalogu produktů, další údaje v nabídce upřesňující vlastnosti nabízeného produktu pak odpovídají popisné metodě identifikace. Je zřejmé, že referenční metoda identifikace je zcela nevhodná pro účely vytváření poptávek, kdy zadavatel VZ musí respektovat ustanovení zákona o veřejných zakázkách [C1] a dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Katalogizace

Tvorba katalogů jako uspořádaných seznamů záznamů o katalogizovaných objektech se z pohledu vlastního zpracování informací o daném objektu skládá ze dvou, v předchozím textu popsaných, základních procesů: klasifikace a identifikace. V praxi se vytváření konkrétních katalogů, údržba a využívání jejich obsahu řídí pravidly, která jsou definována správcem daného katalogu. Tím

³ V případě Číselníku NIPEZ jde o katalog komodit a komoditních skupin, tedy o katalog reprezentantů typů produktů. Nejde o katalog reálných konkrétních výrobků, dodávek a služeb.

může být jednotlivá organizace, která si vytváří např. svůj katalog výrobků nebo oborové sdružení spravující katalog pro určité odvětví (např. katalog popisů a směrných cen stavebních prací).

Na tomto místě je nutno poznamenat, že z hlediska terminologie se v zahraničí používá pro katalogizaci také termín kodifikace (codification). Tento pojem je u nás běžně užíván v oblasti práva pro písemné vyjádření platných právních předpisů či v lingvistice při vytváření jazykových norem. Pro účely tohoto dokumentu jsou termíny „katalogizace“ a „kodifikace“ považovány za synonyma. Příkladem katalogu a katalogizačního systému široce využívaného v mezinárodním měřítku je Kodifikační systém NATO (NATO Codification System – NCS), který je implementován v rámci Ministerstva obrany České republiky a Armády ČR.

Sada vlastností

Sada vlastností (v textu je také označována zkráceně jako SV) je základním prostředkem k praktickému provádění identifikace komodity. V databázi Číselníku NIPEZ představuje SV specializovanou datovou šablonu, která obsahuje vlastnosti (charakteristické parametry) pro popis dané komodity včetně hodnot, kterých může příslušná vlastnost nabývat, povolených měřicích jednotek a dalších předepsaných pravidel.

Vlastnost

Jako součást sady vlastností je vlastnost (komodity) elementárním údajem popisujícím určitý charakteristický rys komodity. Samotný termín „vlastnost“ se ukázal v praxi jako nejvýhodnější (navíc je přesným překladem pojmu „property“ z normy ISO 22745, viz [A1]), protože další pojmy jako parametr či charakteristika by komplikovaly srozumitelnost dalšího popisu struktury samotné „vlastnosti“, která má svůj interní identifikátor, datový typ, formát atd.

2.4 Datová náplň Číselníku NIPEZ

Data Číselníku NIPEZ lze rozdělit do dvou základních částí:

- Klasifikační číselník komodit NIPEZ
- Sady vlastností komodit

Klasifikační číselník vychází z mezinárodně standardizovaného číselníku CPV⁴. Jako všechny běžně používané klasifikační systémy má i klasifikační část Číselníku NIPEZ stromovou strukturu, pomocí které lze číselník procházet od obecnějších klasifikačních skupin k detailnějším, a tak snadněji vyhledávat koncové komodity a jejich kódy.

Základní seznam komodit a komoditních skupin byl do cNIPEZ převzat z klasifikace CPV (podrobněji o této mezinárodní klasifikaci pojednává Příloha č. 1 v kapitole 7). Toto rozhodnutí učinil správce Číselníku NIPEZ na základě studií a analýz dostupných a v praxi používaných klasifikací

⁴ Common Procurement Vocabulary, společný slovník pro veřejné zakázky v rámci Evropské unie, vydaný Nařízením komise (ES) č. 213/2008 ze dne 28. listopadu 2007, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o společném slovníku pro veřejné zakázky (CPV) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupech při zadávání zakázek, pokud jde o přezkum CPV. Slovník představuje jednotný klasifikační systém pro veřejné zakázky, jehož cílem je standardizovat odkazy, které veřejní zadavatelé a zadávající subjekty používají pro popis předmětu veřejných zakázek.

produktů a služeb s přihlédnutím ke standardům podporovaným Evropskou unií v oblasti zadávání veřejných zakázek. Přípravné studie, např. [D1], analyzovaly rovněž obsah číselníku CPV a s ohledem na identifikovaná omezení a chyby v obsahu CPV a potřeby účastníků trhu VZ v ČR navrhly přeorganizování původních 45 vrcholových komoditních skupin CPV (v terminologii CPV oddílů) do nových 80 tzv. komoditních kategorií. Tyto kategorie jsou v Číselníku NIPEZ označeny dvouciferným kódem 01 až 80 a příslušným názvem. V porovnání s osmiciferným základem kódu CPV je zřejmé, že kódy vrcholových skupin obou klasifikací (CPV a cNIPEZ) nelze zaměňovat a že dvouciferné kódy cNIPEZ nelze využít jako klasifikační kód předmětu VZ ať už v národním nebo mezinárodním měřítku. Tyto kódy slouží primárně k lepší orientaci uživatele ve stromu komodit cNIPEZ a nikdy nebudou figurovat jako klasifikační kód u konkrétního předmětu VZ. Další informace o vztazích mezi klasifikačními kódy CPV a kódy komodit cNIPEZ jsou uvedeny v kapitole 2.4.1.2.

Ke koncovým komoditám, tedy k záznamům v klasifikačním stromu Číselníku NIPEZ, které se již dále nečlení na podřízené detailnější komodity nebo komoditní skupiny, jsou připojené tzv. sady vlastností (SV). Tyto sady vlastností představují velmi důležitou součást standardizace popisu komodit. SV představují určitý typ šablony, pomocí které je možno jednotlivé druhy dodávek, služeb a stavebních prací jednotně a strukturovaně popisovat. Ve srovnání s dosavadním způsobem podrobnějšího popisování nakupovaných komodit prostřednictvím nestrukturovaného slovního popisu představují SV zásadní kvalitativní přínos. Zavádějí totiž do popisu datovou strukturu, která umožňuje vedle ručního i automatizované (softwarové) porovnávání vlastností nakupovaných komodit. Tato podpora automatizovaného porovnávání je využitelná zvláště při vyhodnocování většího počtu nabídek, které byly podány k určitému předmětu VZ. Pokud má poptávaná položka (zboží, služba) v zadané VZ stanovené požadované hodnoty vlastností podle SV příslušející danému kódu komodity cNIPEZ, pak je možno nabídky strukturované podle stejné SV mezi sebou snadno porovnat.

2.4.1 Klasifikační systém Číselníku NIPEZ

Klasifikační systém Číselníku NIPEZ, tedy seznam komodit a komoditních skupin uspořádaný do hierarchické stromové struktury, byl sestaven na základě kódů a názvů komodit klasifikace CPV. Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.4, původních 45 vrcholových oddílů CPV bylo pro potřeby Číselníku NIPEZ zorganizováno do nově vytvořených 80 vrcholových komoditních kategorií. Těmto kategoriím byl přidělený nový dvouciferný kód, ostatní kódy komodit a komoditních skupin byly převzaty z CPV do cNIPEZ beze změny.

2.4.1.1 Stromová struktura klasifikace komodit

Číselník NIPEZ využívá ve své klasifikační části datovou strukturu, která umožňuje v případě potřeby provádět změnu struktury stromu komodit bez ohledu na numerický obsah kódu komodit a komoditních skupin. Ve stromu komodit cNIPEZ je rovněž implementován princip trvanlivosti komodity. Jde v podstatě o zásadu nesmazatelnosti záznamu ve stromu komodit cNIPEZ. Při smazání záznamu z tohoto stromu by totiž došlo k nekonzistenci v datech již existujících veřejných zakázek či dalších záznamů, obsahujících odkazy na Číselník NIPEZ. Tento princip také respektuje ustanovení ISO 22745-20 (viz [A2]) použité v katalogizačním systému eOTD, které se týká zachování záznamu o položce číselníku v případě, že záznam pozbude platnosti nebo aktuálnosti. Neplatné záznamy stromu komodit cNIPEZ, resp. komoditní skupiny, které byly v cNIPEZ nahrazeny některou z nových

80 vrcholových skupin, jsou zařazeny ve stromu komodit pod komoditní skupinu **80 Ostatní** a její podskupinu **999 Nepoužité skupiny CPV kódů**.

Struktura záznamů ve stromu komodit cNIPEZ je jednotná pro komodity i komoditní skupiny. Základními údaji jsou Kód a název komodity (komoditní skupiny). Dalším atributem záznamů je Popis komodity. Ten je zatím uveden jen u 80 vrcholových skupin stromu komodit a u dalších záznamů bude postupně doplňován. To se týká i atributů Zahrnuje a Nezahrnuje, které slouží k upřesnění obsahu komodity. Vazbu kódu komodity/komoditní skupiny cNIPEZ na číselník CPV vyjadřuje atribut *Odpovídá CPV*. Momentálně má tento atribut shodný obsah jako atribut Kód a název komodity, výjimku tvoří komodity, u kterých byl opraven název, protože ten byl převzat z nesprávně přeloženého názvu CPV. Příkladem je komodita cNIPEZ **30211200-3 Technické vybavení pro sálové počítače**, u které je v atributu *Odpovídá CPV* uvedeno **30211200-3 Technické vybavení pro hlavní počítače**. Atribut *Odpovídá CPV* hraje také důležitou roli v případě, pokud bude Číselník NIPEZ doplněn o novou komoditu, jejíž kód cNIPEZ nebude obsažen v CPV a navíc bude mít jinou strukturu. V takovém případě bude nutné pro zadání VZ na mezinárodním poli stále používat platnou CPV klasifikaci (viz 4.2.1). Ukázka možné různosti kódů CPV a cNIPEZ je uvedena na následujícím obrázku.

Komodita	
▼ 16611200-3A1 Stroje pro suché čištění ovoce	
Kód a název komodity:	16611200-3A1 Stroje pro suché čištění ovoce
Popis komodity:	
Zahrnuje:	
Nezahrnuje:	
Odpovídá CPV:	16611200-3 Stroje pro čištění ovoce
Povinnost pro e-tržiště:	☐
Povinnost pro centr. zadávání:	☐
Povinnost pro e-aukce:	☐
Stav komodity:	

Obr. 2-1: Různé kódy CPV a cNIPEZ u komodity, která by mohla být do cNIPEZ přidána

Dalšími důležitými atributy záznamů ve stromu komodit cNIPEZ jsou atributy, které vyjadřují povinnost nákupu komodity prostřednictvím elektronického tržiště, e-aukce nebo s využitím centralizovaného zadávání. Bližší popis významu těchto atributů je uveden v Uživatelské příručce ASW cNIPEZ.

2.4.1.2 Kódy komodit CPV a komodit Číselníku NIPEZ

Vzhledem k nově vytvořené vrcholové struktuře stromu komodit cNIPEZ a dalším úpravám struktury v nižších úrovních stromu (viz informace v kapitole 4.2.1 o typech chyb v CPV) nebylo možno v databázové struktuře stromu komodit cNIPEZ zachovat vazbu přes numerický obsah kódu komodity. Nebylo by to ani výhodné pro provádění dalších nutných korekcí a rozvoj obsahu

komoditní části cNIPEZ. Proto byla do klasifikační části cNIPEZ implementována tzv. kusovníková vazba, kdy každý záznam o komoditě a komoditní skupině obsahuje informaci o nadřazeném „rodičovském“ záznamu.

Vazba mezi klasifikacemi cNIPEZ a CPV

Platí základní pravidlo, že komodity a komoditní skupiny cNIPEZ jsou navázány na komodity a komoditní skupiny CPV 1:1, přičemž se kód (komodity a komoditní skupiny) cNIPEZ shoduje s kódem CPV. Přírozenou výjimku z tohoto pravidla tvoří 80 nově vytvořených vrcholových komoditních skupin cNIPEZ, které z pochopitelných důvodů nemají odpovídající shodný kód v CPV, ale místo tohoto kódu mají definovanou vazbu 1:N na kódy CPV. Ke každému kódu vrcholové skupiny cNIPEZ je tedy připojeno více kódů CPV, většinou z 2. úrovně tohoto stromu (v terminologii CPV jde o kódy tzv. skupin CPV). Nepoužité a pro cNIPEZ redundantní komoditní skupiny CPV byly přesunuty do větve **80 Ostatní** pod skupinu **999 Nepoužité skupiny CPV kódů**. Je samozřejmé, že žádný z oněch zmiňovaných 80 dvouciferných kódů cNIPEZ nebude používán jako klasifikační kód pro předmět VZ. Jednak je tento kód příliš obecný a jeho použití by porušovalo hlavní zásadu standardizace popisu předmětu VZ, jednak je nepoužitelný pro uveřejňování VZ dle zákona.

Je zřejmé, že k dalším rozdílům mezi kódy cNIPEZ a CPV dojde rovněž vznikem nových, upřesňujících komodit v cNIPEZ. Jak popisuje kapitola 4.2.1, novým komoditám bude přidělen nový kód cNIPEZ, který bude použitelný „jen“ pro přesnou identifikaci a standardizovaný popis předmětu VZ. K uveřejňování předmětu VZ bude muset být použitý kód CPV připojený k nové („ne-CPV“) komoditě cNIPEZ v nadřazené úrovni klasifikačního stromu.

Dalším základním rozdílem mezi komoditami a komoditními skupinami cNIPEZ a CPV jsou obecně vzato rozdílné názvy komodit a komoditních skupin. U některých těchto názvů bylo totiž nutno přistoupit k opravě původně chybného překladu CPV názvu do češtiny, aby byl pro uživatele cNIPEZ srozumitelný a jasný. Typickým příkladem z této oblasti je název komodity s kódem **31158300-1**, kdy v CPV figuruje název **Turbodmychadlo** a v cNIPEZ již opravený **Rychlonabíječka** nebo název komodity s kódem **42113172-0**, v CPV s názvem **Břity** a v cNIPEZ se správným názvem **Lopatky**.

2.4.1.3 Klasifikační kódy cNIPEZ a CPV a jejich přiřazování předmětům VZ

Při specifikování nakupovaného předmětu VZ je potřeba dodržovat pravidlo, že nakupované komoditě bude přiřazen kód komodity z Číselníku NIPEZ a ne kód komoditní skupiny. Toto „pravidlo přesné klasifikace“ je možno porušit jen výjimečně v tom případě, kdy není pro daný předmět VZ kód komodity cNIPEZ k dispozici. Zadavatel například vyhledává kód cNIPEZ pro poptávaný výrobek a v příslušné části stromu komodit najde jen takové kódy, které jeho výrobek nepokrývají. Proto jde ve stromu komodit o úroveň výše a zvolí kód, který jeho výrobku odpovídá. Tento kód je nutně kódem komoditní skupiny a tento případ tedy spadá do popsané výjimky. Je důležité, aby uživatelé cNIPEZ v těchto případech volili komoditní skupinu s co možná nejnižší (nejpodrobnější) úrovní. K takové komoditní skupině je obvykle připojena i sada vlastností (viz příklad s komoditou, přesněji s komoditní skupinou 32252000-4 GSM telefony, uvedený v kapitole 2.5). Pokud tomu tak není a bylo by vhodné sadu vlastností doplnit, případně doplnit novou komoditu do klasifikačního stromu, je potřeba, aby uživatel cNIPEZ vznesl takový požadavek na provozovatele Číselníku NIPEZ, nejlépe prostřednictvím helpdesku cNIPEZ (viz Uživatelskou příručku helpdeskové aplikace OfficeMan).

2.4.2 Kódování komodit a uveřejňování VZ dle zákona

2.4.2.1 Použití Číselníku NIPEZ při uveřejňování VZ

V současné době je použití Číselníku NIPEZ povinné pouze při uveřejňování VZ na elektronických tržištích. Povinnost je dána čl. III odst. 2) Pravidel systému používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při pořizování a obměně určených komodit v aktuálním znění (Příloha k usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343 ve znění usnesení vlády ČR ze dne 15. června 2011 č. 451 a usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2011 č. 933). Pro uveřejňování veřejných zakázek ve Věstníku veřejných zakázek dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách [C1] použití Číselníku NIPEZ povinné není. Není tedy ani povinné pro uveřejňování v Úředním věstníku Evropské unie.

V souvislosti s výše uvedenou povinností postupuje uživatel každého elektronického tržiště při zadávání VZ následujícím způsobem:

- Uživatel specifikuje předmět VZ pomocí 1 až n položek. Ke každé položce uživatel vždy musí uvést následující údaje:
 - Název položky
 - **Kód z Číselníku NIPEZ** – uživatel vybere jeden kód z cNIPEZ, přičemž záleží na uživateli, jakou úroveň podrobnosti kódu cNIPEZ zvolí (doporučená je co nejpodrobnější úroveň)
 - Kód z hlavního slovníku číselníku CPV – uživatel vybere minimálně jeden kód z hlavního číselníku CPV. Každé elektronické tržiště umožní na základě vybraného kódu cNIPEZ automaticky přiřadit CPV kód z hlavního slovníku klasifikace CPV. Tato funkcionality je důležitá zejména v případě, kdy musí být veřejná zakázka uveřejněna rovněž ve Věstníku veřejných zakázek, protože použití klasifikace CPV je v takovém případě podle § 47 ZVZ povinné.
- Ke každé položce bude moci uživatel uvést i vlastnosti položky, jejichž vyplnění je dobrovolné. Při definování vlastností k položce má uživatel následující možnosti:
 - Využít vlastnosti položky, které systém uživateli automaticky vygeneruje na základě jím zadaného kódu cNIPEZ. Uživatel bude moci zobrazené vlastnosti odstranit (všechny či pouze některé) a také přidat vlastnosti nové, a to v dále uvedené struktuře. Vlastnost je definována názvem vlastnosti, hodnotou vlastnosti a měrnou jednotkou vlastnosti. Měrná jednotka vlastnosti se zobrazí pouze v případě, že je v Číselníku NIPEZ u dané sady vlastností pro komoditu dostupná.
 - **Pokud mají vlastnosti v sadě vlastností (SV) z Číselníku NIPEZ numerický charakter, uživateli se zobrazí operátory.** Uživatel bude moci vybrat jeden ze zobrazených operátorů či vložit operátor vlastní. Vlastní operátor vloží buď výběrem z předdefinované množiny (=, <, >, <=, >=, min, max) či uvedením popisu do textového pole. Pokud k zobrazeným vlastnostem nejsou dostupné operátory či uživatel vložil vlastnosti nové, bude mít možnost také vložit vlastní operátor. Vlastní operátor vloží buď výběrem z předdefinované množiny (=, <, >, <=, >=, min, max) či uvedením popisu do textového pole.

Uživatel bude mít na elektronickém tržišti i další funkcionality, které budou využívat Číselník NIPEZ:

- Vyhledávání veřejných zakázek na elektronickém tržišti podle kódu cNIPEZ a názvu cNIPEZ;
- Vyhledávání ve Věstníku elektronických tržišť podle kódu cNIPEZ a názvu cNIPEZ.

Zadavatel má u VZ zadávaných v režimu zákona podle § 47 ZVZ povinnost u vybraných uveřejňovacích formulářů použít klasifikaci CPV. Do formulářových polí oddílu II.1.6 nelze vyplňovat jiné kódy než kódy CPV. Tím však není dotčena možnost (v případě, že by šlo o novou komoditu s kódem odlišným od CPV), aby zadavatel použil klasifikaci cNIPEZ jako doplňující informaci při popisu předmětu veřejné zakázky, a to jen v oddíle II.1.5 dle následujícího postupu:

1. Při oznámení VZ uvede zadavatel Kód a název z Číselníku NIPEZ do formulářového pole *Stručný popis zakázky nebo nákupu* (viz následující obrázek).

II.1.5) Stručný popis zakázky nebo nákupu(ů):
Popis zakázky dle číselníku NIPEZ: 30132300-6A3 Třídíčky/Třídnice - skříňový systém

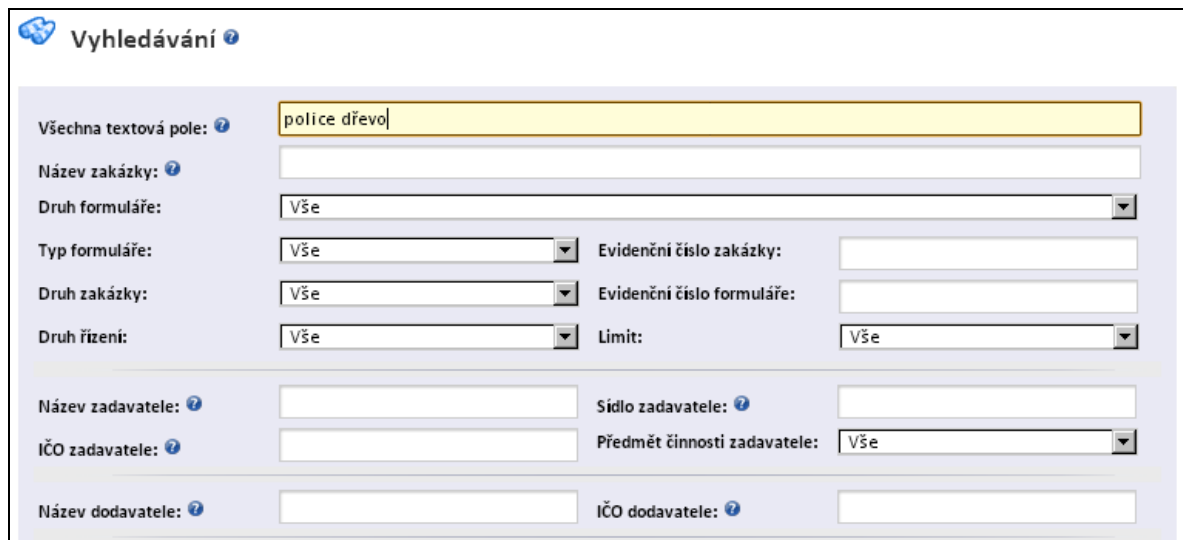
Obr. 2-2: Ukázka formuláře z Věstníku veřejných zakázek, použití kódů cNIPEZ

2. V případě použití sad vlastností vyplní výše zmíněné formulářové pole dle následujícího obrázku (pokud to rozsah popisu předmětu VZ dovoluje, v opačném případě bude specifikace předmětu VZ pomocí cNIPEZ uvedena jen v zadávací dokumentaci).

1
II.1.5) Stručný popis zakázky nebo nákupu(ů):
Popis zakázky dle číselníku NIPEZ: 30132300-6A3 Třídíčky/Třídnice - skříňový systém (Počet polí na výšku: 7, Počet polí na šířku: 10, Výška jednoho pole: 300 mm, Šířka jednoho pole: 300 mm, Hloubka jednoho pole: 400 mm, Počet polic v jednom poli: 3, Materiál třídnice: dřevo)

Obr. 2-3: Ukázka formuláře z Věstníku veřejných zakázek, použití SV cNIPEZ

3. Obdobně bude postupovat i u jiných zadávacích formulářů.
4. Pro případné vyhledávání takto uveřejněných veřejných zakázek využije zadavatel fulltextové vyhledávání dostupné na adrese:
<http://www.isvzus.cz/cs/Searching/FullTextSearch> (viz následující obrázek).

The screenshot shows a search interface titled "Vyhledávání". It features a search bar with the text "police dřevol". Below the search bar are several filter sections:

- Všechna textová pole:** Search bar containing "police dřevol".
- Název zakázky:** Empty text input field.
- Druh formuláře:** Dropdown menu set to "Vše".
- Typ formuláře:** Dropdown menu set to "Vše".
- Druh zakázky:** Dropdown menu set to "Vše".
- Druh řízení:** Dropdown menu set to "Vše".
- Evidenční číslo zakázky:** Empty text input field.
- Evidenční číslo formuláře:** Empty text input field.
- Limit:** Dropdown menu set to "Vše".
- Název zadavatele:** Empty text input field.
- Sídlo zadavatele:** Empty text input field.
- IČO zadavatele:** Empty text input field.
- Předmět činnosti zadavatele:** Dropdown menu set to "Vše".
- Název dodavatele:** Empty text input field.
- IČO dodavatele:** Empty text input field.

Obr. 2-4: Vyhledávání veřejné zakázky s použitím formuláře ISVZ

2.4.2.2 Použití Číselníku NIPEZ při centralizovaném zadávání

Používání Číselníku NIPEZ v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání je povinné. Povinnost vyplývá z následujících ustanovení Minimálních požadavků na vytvoření a provoz resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek schválených vládou České republiky jako čl. II usnesení ze dne 20. července 2011 č. 563:

- Řídicí subjekt odpovídá za identifikaci komodit vhodných pro nákup v rámci resortního systému centralizovaného zadávání nad rámec komodit z minimálního povinného seznamu komodit. Pro vymezení komodit použije řídicí subjekt Číselník NIPEZ.
- Řídicí subjekt zajistí, aby centrální zadavatel definoval předmět centralizovaně zadávaných veřejných zakázek s využitím Číselníku NIPEZ.
- Řídicí subjekt zajistí, aby nákupy centralizovaně zadané komodity od jiných dodavatelů, než se kterými byla uzavřena rámcová či prováděcí smlouva na základě centralizovaně zadané veřejné zakázky, byly evidovány včetně uvedení předmětu veřejné zakázky definovaného s využitím Číselníku NIPEZ a ceny, za kterou byla daná komodita pořízena.
- Řídicí subjekt zajistí, aby účetní záznamy související s pořizováním veškerých komodit vedené jednotlivými účetními jednotkami v resortu obsahovaly údaje o charakteristice pořizované komodity v takové podrobnosti, která bude umožňovat jednoznačnou identifikaci pořizované komodity v resortním seznamu komodit. Jednoznačnou identifikací pořizované komodity se rozumí jednoznačné zařazení pořizované komodity do jedné z kategorií nejvyšší úrovně Číselníku NIPEZ. Řídicí subjekt je v této souvislosti povinen

zajistit, aby jednotlivé účetní jednotky v resortu používaly v účetních záznamech identické analytické znaky charakterizující pořizované komodity.

Výše uvedené povinnosti se vztahují na řídicí subjekty resortních systémů centralizovaného zadávání, tj. ústřední orgány státní správy. Ostatním organizátorům centralizovaného zadávání je využívání Číselníku NIPEZ doporučováno.

2.5 Standardizovaný popis komodit

Jak již bylo naznačeno v kapitole 2.4, dosud se nakupované předměty VZ klasifikovaly pomocí kódů CPV a blíže specifikovaly jen prostřednictvím slovního popisu. Takový popis má však s přesnou identifikací a standardizací popisu komodity jen málo společného.

Slovní popis předmětu VZ je ze své podstaty závislý na zadavateli, který volí rozsah i formu takového popisu. Mezi výhody tohoto přístupu patří možnost vyjádřit charakter poptávaného předmětu podle vlastního uvážení. Na druhou stranu má takový přístup celou řadu nevýhod, mezi které patří zejména:

- často ne zcela jasná a přehledná specifikace předmětu VZ;
- omezená možnost porovnat cenové nabídky;
- omezená možnost zadat VZ elektronickými prostředky a využít zadání prostřednictvím e-aukce;
- omezená možnost analytického vyhodnocení nákupu (výdajové analýzy, úspora historických cen);
- omezená možnost provádět agregace a centralizace nákupu;
- omezená možnost opakovaného využití vytvořené specifikace.

Přestože je používání CPV kódů v určitých případech povinné a je součástí zadávacích formulářů, jen minimum zadavatelů má CPV klasifikaci implementovanou ve vlastních produktových číselnících a klasifikacích. Přiřazování CPV kódů k předmětům veřejných zakázek provádějí zadavatelé se značnou chybovostí a velkou pracností. Ani na úrovni jednotlivých zadavatelů nelze CPV klasifikaci využít pro následné analýzy. Ten samý předmět VZ může být zadán v jednotlivých řízeních pod rozdílnými CPV kódy nebo může být popsán více kódy CPV, které nejsou vzájemně kompatibilní. Z výše uvedených důvodů nelze samotné používání klasifikace CPV považovat za dostačující metodu standardizace předmětu VZ.

Standardizace popisu předmětu VZ na základě předdefinovaných sad vlastností cNIPEZ je prostředkem k zajištění stejné definice téhož předmětu VZ od různých zadavatelů (ať už v rámci jednoho subjektu veřejné správy nebo více různých subjektů) a v různých zadávacích řízeních. Cílem standardizace je jasně a jednoznačně definovat předměty VZ tak, aby pro dodavatele neexistovala pochybnost o tom, co zadavatel poptává. Proces standardizace umožňuje opakovaně definovat předmět VZ v rámci dané komoditní kategorie, spoří transakční náklady (čas, úsilí) na specifikaci předmětu VZ a minimalizuje případný výskyt chyb a nedostatků v zadání předmětu VZ.

Základní metodou k dosažení standardizovaného popisu předmětu VZ je nahradit slovní popis pořizované komodity parametrizovaný popisem podle sady vlastností publikované v Číselníku NIPEZ.

2.5.1 Sady vlastností komodit v Číselníku NIPEZ

Sada vlastností komodity je tvořena jednoznačně definovanou skupinou parametrů, kterými je možno danou komoditu popsat z hlediska jejích technických (mechanických, fyzikálních, elektrických apod.), logistických, obchodních, funkčních a jiných užitných vlastností. Sada vlastností (SV) tak představuje základní nástroj pro strukturovaný popis předmětu VZ a je nezbytná k jeho identifikaci (viz kapitolu 2.3.1 Názvosloví – klasifikace, identifikace, katalogizace).

Sady vlastností jsou připojeny typicky ke koncovým komoditám klasifikačního číselníku. Při praktickém použití klasifikace Číselníku NIPEZ totiž zadavatel VZ nebude nakupovat (poptávat) např. „Média pro ukládání dat“, což je v číselníku komoditní skupina **30234000-8 Média pro ukládání dat**, ale bude mít zájem nakoupit zboží typu *komodita* **30234300-1 Kompaktní disky (CD)**. Teprve u kompaktních disků, které jsou (koncovou) komoditou, má pro účely nákupu význam uvádět detailní parametry definované sadou vlastností.

Z principu klasifikace a následného popisu předmětu VZ pomocí připojené SV vyplývá důležitost správného výběru komodity. Zadavatel musí z klasifikačního číselníku vybrat takovou komoditu, která co nejlépe vystihuje a specifikuje nakupovanou položku. Použití termínu **komodita** v předchozích větách bylo záměrné, protože je tím zároveň řečeno, že jde o nejnižší úroveň klasifikačního stromu komodit, která je zároveň nejpodrobnější. Každá taková komodita má pak implicitní přívlástek **koncová** a pro všechny jí nadřazené záznamy v klasifikačním stromu je nutné používat označení **komoditní skupiny**.

Pravidlo o připojení SV jen ke (koncové) komoditě ale není v některých případech možné dodržet, protože klasifikační kódy Číselníku NIPEZ převzaté z číselníku CPV převzaly zároveň i jejich nedokonalosti. Jako příklad lze uvést kód **32252000-4** pro GSM telefony, který je v CPV a následně v Číselníku NIPEZ definovaný jako komoditní skupina, protože pod ni spadá komoditní skupina **32252100-5 Hands-free mobilní telefony** a teprve pod ní se nachází koncová komodita **32252110-8 Hands-free mobilní telefony (bezdrátové)**. Situaci znázorňuje následující obrázek.

Obr. 2-5: Komoditní skupiny a (koncová) komodita

Bez ohledu na to, že samotný název komodity „Hands-free mobilní telefony (bezdrátové)“ je technicky nepřesný (správné označení by mělo být „Hands-free sady pro mobilní telefony“), je z předchozího příkladu zřejmé, že pokud chce zadavatel VZ nakoupit běžný druh mobilních telefonů, musí z Číselníku NIPEZ vybrat místo koncové komodity komoditní skupinu **32252000-4 GSM telefony**. V tomto případě musí být SV připojena ke komoditní skupině, aby bylo možno popsat požadované parametry nakupovaného zboží.

Vedle komodit a některých komoditních skupin, ke kterým jsou připojeny SV, existují v datech Číselníku NIPEZ i takové komodity, které sadu vlastností nemají. Nejčastěji jde o komodity, které jsou:

- **Nenakupované** (nejsou předmětem obchodování na trhu veřejných zakázek, veřejný sektor je nenakupuje). Typicky jde o suroviny a vstupní materiál pro výrobní organizace nebo o zboží a služby, se kterými se obchoduje jen v komerční sféře. Jako příklad lze uvést komodity 09211820-5 Ropné frakce, 14212210-5 Štěrkopísková směs či 92351200-8 Provoz kasin.
- Specifické pro určitý obor, velmi obtížně parametrizovatelné nebo se na trhu VZ vyskytují velmi výjimečně. Tyto komodity jsou v číselníku označeny příznakem **Bez parametrizace**, pro potřeby veřejného sektoru se nakupují velmi málo a připomínají tak předchozí skupinu komodit. Do této skupiny patří např. komodity 24311411-1 Kyselina sírová, 33183200-8 Ortopedické protézy nebo 45246510-1 Výstavba promenád na pláži.
- **Zastaralé** (již se nevyrábějí a na trhu nenabízejí, byly nahrazeny jinými druhy komodit). Příkladem mohou být komodity 09132200-5 Olovnatý automobilový benzin, 30141400-3 Sčítací stroje nebo 64216130-3 Dálnopisné služby.
- **Duplicitní** (množina výrobků, zboží nebo služeb spadající pod danou komoditu se shoduje s jinou komoditou). Tento typ chyby je v Číselníku NIPEZ poměrně výjimečný, u příslušných komodit je vedle příznaku „Duplicitní“ uvedena informace, která komodita je doporučena pro použití. Jako příklad duplicitní komodity je možno uvést 44113200-7 Dlažební kameny (duplicitní ke komoditě 44113130-5 Dlažební kámen) nebo 34946221-5 Hrotnice (duplicitní ke komoditě 34941500-0 Hrotovnice).

Číselník NIPEZ používá v praxi stále větší počet uživatelů, proto je nutné počítat s průběžným doplňováním a zkvalitňováním jeho obsahu na základě potřeb uživatelů a účastníků trhu VZ. Postupně bude docházet ke změnám v jednotlivých sadách vlastností komodit stejně jako k doplňování nových SV u komodit, které jsou nyní označeny jako „Bez parametrizace“ nebo „Nenakupované“.

Sady vlastností využitelné pro standardizovaný popis komodit představují poměrně rozsáhlou databázi definic vlastností a hodnot, kterých tyto vlastnosti mohou nabývat. Tato databáze SV svou velikostí významně překonává základní klasifikační část Číselníku NIPEZ. Jednotlivé SV může uživatel Číselníku NIPEZ vyhledávat a prohlížet prostřednictvím ASW cNIPEZ. Vedle základních údajů o názvech a definicích vlastností charakterizujících danou komoditu má uživatel k dispozici i podrobný přehled o jednotlivých parametrech vlastností, tedy např. o jejich datovém typu (textový, tabulkový, numerický atd.) nebo o použitelných měrných jednotkách.

Sada vlastností je v databázi cNIPEZ uložena v datovém modelu vytvořeném podle normy ISO 22745 [A3]. Tako konstrukce umožňuje export SV ve standardizovaném formátu XML a je využita k vytváření výstupního souboru s daty cNIPEZ, která jsou tak přenositelná do elektronických tržišť veřejné správy, NEN a dalších individuálních softwarových nástrojů zadavatelů a dodavatelů VZ.

Vlastnost

Vlastnost (v originále **property**, viz [A1]) je elementárním údajem popisujícím určitý charakteristický rys komodity. Z vhodných vlastností je pak sestavena sada vlastností (SV) pro standardizovaný popis komodity.

Každá vlastnost má v SV další své parametry, jimiž jsou:

- Identifikační kód, který vlastnost propojuje se záznamem ve slovníku OTD
- Datový typ
- Připojené měrné jednotky
- Výchčet povolených hodnot, kterých může vlastnost nabývat
- Typ číselné hodnoty
- Formát hodnoty

Běžný uživatel při své práci s Číselníkem NIPEZ nebude všechny uvedené parametry vlastnosti využívat, jsou však nezbytné pro uživatele, který se rozhodne implementovat data cNIPEZ do svého softwarového nástroje. Pro všechny uživatele je významný především datový typ vlastnosti. Ten totiž rozhoduje o datovém charakteru hodnoty vlastnosti, jejím rozsahu či omezení a o podobě, v jaké se bude hodnota vlastnosti uživateli nabízet v konkrétní aplikaci zpracovávající popis konkrétní komodity. Bližší popis datových typů vlastností je uveden v následující tabulce.

Označení datového typu	Podrobný popis
Text	Hodnota vlastnosti je vyjádřena ve formě volného textu. Datový typ se využívá v těch případech, kdy je hodnota vlastnosti příliš variabilní a nepopsatelná jiným datovým typem.
Tabulková hodnota	Vlastnost v dané SV může nabývat pouze předepsaných hodnot, které jsou definované formou seznamu. Typicky je tento datový typ použitý u vlastností jako „Barva“ nebo „Materiál rámu“.
Měřená hodnota	Obvykle jde o vlastnost typu fyzikální veličiny, u které je nutno vedle číselné hodnoty uvádět i měrnou jednotku. U vlastnosti může být definováno více měrných jednotek (MJ), uživatel si vybere tu nejvhodnější. Například u vlastnosti „Spotřeba energie“ volí uživatel mezi W a mW. Samotná číselná hodnota může být vyjádřena celým nebo desetinným číslem.
Rozsah měřených hodnot	Obdoba typu „Měřená hodnota“. Hodnota vlastnosti je vždy tvořena dvojicí číselných hodnot od-do a měrnou jednotkou.
Logický	Hodnota vlastnosti nabývá jedné ze dvou hodnot Ano/Ne.
Datum	Hodnota vyjadřuje kalendářní datum.

Označení datového typu	Podrobný popis
Celé číslo	Hodnotou je celočíselný numerický údaj. Typický je tento datový typ u vlastností, jejichž název začíná slovem „Počet“. Příkladem může být vlastnost „Počet podlaží“.
Desetinné číslo	Hodnotou je číslo s desetinnými místy. Obvykle jde o vlastnost, jejíž název obsahuje i měrnou jednotku, např. „Jmenovitý proud v ampérech“.
Složený	Hodnota vlastnosti je složená z dílčích hodnot, těmto dílčím hodnotám je přidělen některý ze základních datových typů (není u nich povoleno použití složeného typu). Příkladem může být vlastnost „Typ a počet rozhraní“. Dílčí hodnota pro „Typ rozhraní“ je typu tabulková hodnota, dílčí hodnota „Počet rozhraní“ je typu celé číslo.

Tab. 2-1: Přehled datových typů vlastností v SV cNIPEZ

2.5.1.1 Typická struktura sady vlastností a její použití pro popis komodity

Pro dosažení co nejvyššího stupně standardizace popisu předmětu VZ je zapotřebí v sadách vlastností co nejméně používat vlastnosti s datovým typem **Text**. Vlastnosti tohoto typu jsou z hlediska strukturování informací o dané komoditě jen obdobou stavu, kdy je nakupovaná komodita popsána volným textem a případné další vyhodnocení a automatické zpracování hodnoty vlastnosti je značně problematické, protože není vytvořena vazba hodnoty na koncept slovníku OTD (principy, pojmy a struktura OTD jsou popsány v příloze č. 6, kapitola 0). Příkladem vhodného strukturování SV bez použití vlastností s datovým typem **Text** je SV pro komoditu 09123000–7 Zemní plyn. Uživatelé se SV zobrazí v ASW cNIPEZ následujícím způsobem:

Komodita

▼ 09123000-7 Zemní plyn

Kód a název komodity: 09123000-7 Zemní plyn

Popis komodity:

Zahrnuje:

Nezahrnuje:

Odpovídá CPV: 09123000-7 Zemní plyn

Povinnost pro e-tržišť: Povinnost pro centr. zadávání:

Povinnost pro e-aukce: Stav komodity:

▼ Sada vlastností

Název vlastnosti	Definice vlastnosti
Počet velkoodběrných míst	Počet míst připojení na distribuční síť vysokého nebo velmi vysokého napětí. Pro dodávku zemního plynu je tato kategorie vymezena objemem roční spotřeby větším než 4200 MWh (400000 m ³).
Počet maloodběrných míst	Počet míst připojení na distribuční síť nízkého napětí nebo zemního plynu, přičemž spotřeba je měřena obvykle jedním měřicím zařízením. Pro dodávku zemního plynu je tato kategorie vymezena objemem roční spotřeby do 630 MWh (cca 60.000 m ³).
Předpokládaný roční odběr	Předpokládaný objem dodávek elektrické energie nebo zemního plynu apod. za jeden rok.
Dokumentace - typ	Typ dokumentace, který se vztahuje k popisovanému zboží, stavební práci nebo službě.
Dokumentace - označení	Označení dokumentu, který se vztahuje k popisovanému zboží, stavební práci nebo službě.

Obr. 2-6: Struktura SV pro komoditu Zemní plyn

Uživatel se ve vlastnostech zobrazené SV orientuje podle názvu vlastnosti a podle její definice. Ta je důležitá především v těch případech, kdy je název vlastnosti víceznačný; pokud je název vlastnosti zcela zřejmý, může být v definici uveden standardní text „Definice vlastnosti je významově shodná s názvem vlastnosti“. To je příklad vlastnosti *Barva povrchu - karoserie vozidla* u SV pro komoditu 34121100-2 Autobusy veřejné dopravy.

Další informace o vlastnosti v SV získá uživatel, pokud klikne myší na text s názvem vlastnosti nebo na text definice vlastnosti. Tyto texty se v ASW cNIPEZ chovají jako hypertextové odkazy a po jejich aktivaci myší se zobrazí samostatné okno s výpisem detailních informací o vlastnosti.

Kód a název komodity: 09123000-7 Zemní plyn

Detail vlastnosti ✕

Název vlastnosti: Počet velkoodběrných míst

Definice: Počet míst připojení na distribuční síť vysokého nebo velmi vysokého napětí. Pro dodávku zemního plynu je tato kategorie vymezena objemem roční spotřeby větším než 4200 MWh (400000 m³).

Typ vlastnosti: Celé číslo

Formát:

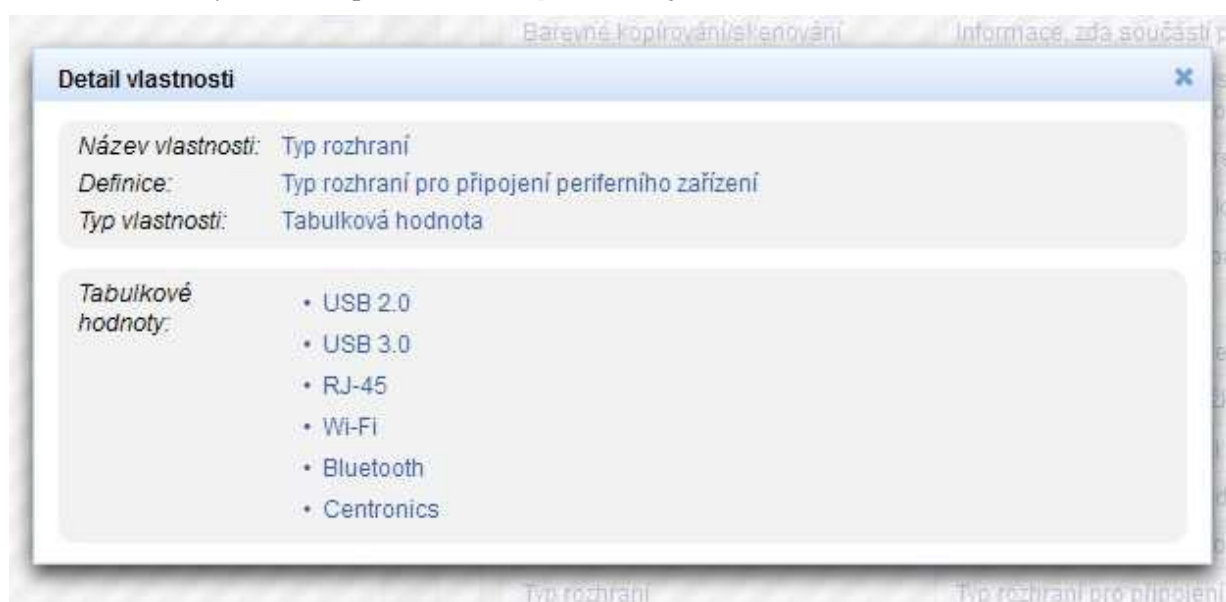
Název vlastnosti

Obr. 2-7: Detail vlastnosti SV s datovým typem Celé číslo

Na Obr. 2-7 je uveden příklad vlastnosti *Počet velkoodběrných míst*, která je součástí SV pro komoditu 09123000–7 Zemní plyn. Uživatel má v okně aplikace k dispozici údaje o názvu vlastnosti, její definici, datovém typu a případném formátování hodnoty vlastnosti (atribut Formát není zatím u vlastností v cNIPEZ naplněný). Při praktickém použití takové vlastnosti pro specifikaci předmětu VZ bude zadavatel ve formuláři softwarové aplikace e-tržišť (které začlenilo danou SV do své provozní databáze) vkládat k atributu *Počet velkoodběrných míst* hodnotu v podobě číselného údaje bez desetinných míst. Pro hodnoty vlastností, které mají číselný charakter, by měl mít uživatel, popisující v e-tržišti nakupovaný předmět, ještě možnost zadat (vybrat) matematický operátor. Výsledný popis vlastnosti poptávané komodity by mohl vypadat následovně:

Počet velkoodběrných míst	
>=	25
<=	30

Z uvedeného příkladu vyplněných hodnot vlastnosti ve specifikaci poptávaného předmětu VZ je zřejmé, že softwarová aplikace umožňující vytváření poptávek (a nabídek) musí u vlastnosti zajistit uživateli možnost vícenásobného zadání hodnot. Vedle numerických typů vlastností (datový typ Celé číslo, Měřená hodnota apod.) je to typické u vlastnosti typu Tabulková hodnota. U vlastností jako *Barva* nebo *Materiál* zvolí zadavatel běžně jen jednu hodnotu ze skupiny tzv. tabulkových hodnot předepsaných v SV u těchto vlastností. Ovšem například u vlastnosti *Typ rozhraní*, která je uvedena v SV komodity **30232110-8 Laserové tiskárny**, je situace jiná. Vlastnost *Typ rozhraní* má datový typ Tabulková hodnota, to znamená, že uživatel může při popisu nakupovaného zařízení u této vlastnosti uvést jen ty hodnoty, které jsou u vlastnosti předepsány. Uživatel tedy nemá možnost zapsat k vlastnosti komodity libovolnou hodnotu, ale musí si vybrat některou z předepsaných hodnot. Příklad definice tabulkových hodnot pro vlastnost *Typ rozhraní* je uveden na obrázku Obr. 2-8.

Obr. 2-8: Detail vlastnosti SV s datovým typem Tabulková hodnota

U této vlastnosti, které je v SV přidělen datový typ Tabulková hodnota, je zapotřebí v databázi Číselníku NIPEZ specifikovat seznam hodnot, kterých v praxi může vlastnost u daného zařízení nabývat. Z těchto hodnot pak může zadavatel při specifikaci poptávaného tiskového zařízení vybírat. U vlastnosti *Typ rozhraní* v příkladu na Obr. 2-8 může mít zadavatel požadavek, aby byla tiskárna připojitelná jak k samostatnému počítači, tak do lokální počítačové sítě jako sdílené zařízení. V takovém případě musí software e-tržišťe zajistit výběr více tabulkových hodnot současně a výsledný popis vlastnosti v e-tržišti bude vypadat následovně:

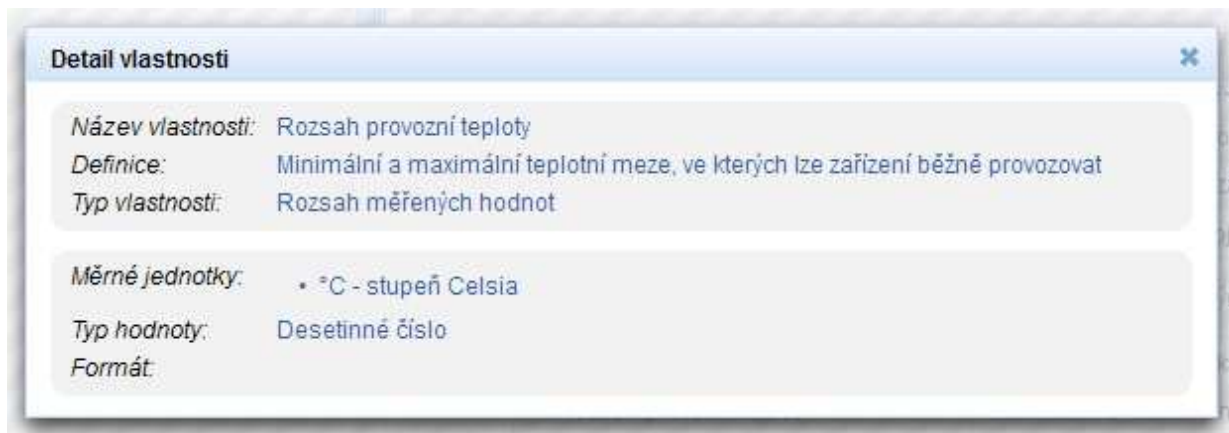
Typ rozhraní	USB 2.0
	RJ-45
	Wi-Fi

Následující obrázky z ASW cNIPEZ uvádějí příklady vlastností komodity **30232110-8 Laserové tiskárny**, které mají další nejčastěji se vyskytující datové typy, a to typ Měřená hodnota, Rozsah měřených hodnot a Logický. Přehled je doplněn o ukázkou vlastnosti, jejíž datový typ je Složený (v normě ISO/TS 22745-30 je označen jako composite). Ten se v sadách vlastností sice nevyskytuje tak často, ale je důležitý z pohledu optimalizace struktury SV, protože umožňuje vlastnosti agregovat a vytvářet mezi nimi vazby.

Obr. 2-9: Detail vlastnosti SV s datovým typem Měřená hodnota

Na následujícím obrázku je uveden příklad vlastnosti, jejíž typ je Rozsah měřených hodnot. Tento datový typ je v podstatě variantou typu Měřená hodnota, jeho použití je vhodné u těch vlastností, kde je zapotřebí uvádět hodnotu dané veličiny jako interval od–do, tedy jako uspořádanou dvojici číselných hodnot doplněných měrnou jednotkou.

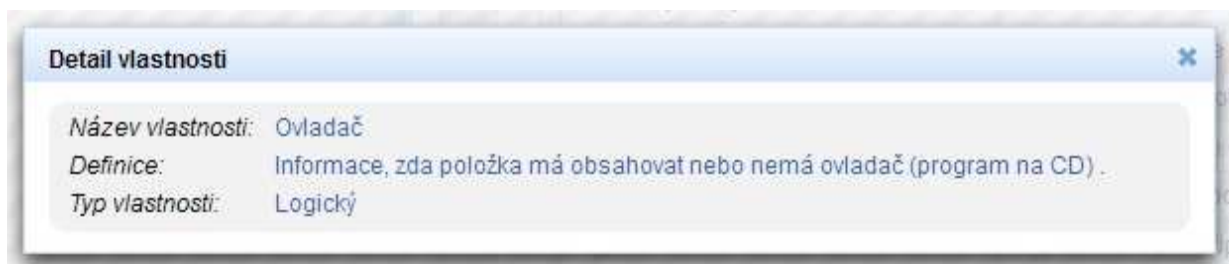

Obr. 2-10: Detail vlastnosti SV s datovým typem Rozsah měřených hodnot

Při specifikování hodnoty vlastnosti *Rozsah provozní teploty* z příkladu na Obr. 2-10 v popisu předmětu VZ na e-tržišti je zapotřebí, aby software e-tržišť zajistil kontrolu vložení požadované dvojice teplotních hodnot. Výsledek pak může e-tržišť zobrazit následovně:

Rozsah provozní teploty
od -5,0 do +35,0 °C

Dalším často používaným datovým typem je typ Logický. Je jednoduchý z hlediska definice i z hlediska použití. Zadavatel poptávky u takové vlastnosti zvolí jen jednu ze dvou možností *Ano* nebo *Ne*. Na e-tržišťích bude zadání této hodnoty realizováno nejčastěji formou přepínače. Příklad vlastnosti s datovým typem Logický je uvedený na následujícím obrázku.

Obr. 2-11: Detail vlastnosti SV s datovým typem Logický

Nejkomplikovanější konstrukci mají v sadách vlastností ty charakteristické parametry komodity, které jsou vyjádřeny pomocí skupiny vzájemně logicky souvisejících dílčích vlastností. Taková skupina dílčích vlastností pak figuruje v rámci vlastnosti s datovým typem Složený.

Obr. 2-12: Detail vlastnosti SV s datovým typem Složený

V příkladu na Obr. 2-12 je uvedená vlastnost *Příkon*. Autor dané SV ji složil ze dvou dílčích vlastností, jež obě jsou typu Měřená hodnota a obě jsou důležité z hlediska nákladů na provoz příslušné komodity (laserová tiskárna). V příkladu je u obou složek uvedený tzv. kvalifikátor. Tento údaj je nepovinným prvkem vlastnosti v SV definovaným normou [A3], který nabývá nejčastěji hodnot Nominální, Minimum, Maximum. Při tvorbě SV byly tyto kvalifikátory nejprve k relevantním vlastnostem vkládány, později správce Číselníku NIPEZ rozhodl – v souvislosti s úpravami specifikace pro e-tržiště – že jejich funkci v e-tržištích zastoupí skupina operátorů (rovná se, větší než, menší než atd.). Tím se staly kvalifikátory v SV nadbytečnými, autoři SV je přestali u vlastností uvádět a v některé z dalších verzí ASW cNIPEZ bude atribut *Kvalifikátory* z formuláře detailu vlastnosti vyřazen.

Jako příklad výsledku zadání *Příkonu*, který požaduje zadavatel u nakupované laserové tiskárny, může e-tržiště zobrazit následující výstup:

Příkon	
Provozní režim	<= 50 W
Pohotovostní režim	<= 3 W

2.5.2 Používání Číselníku NIPEZ pro popisování předmětu stavebních prací

Protože veřejné zakázky na stavební práce představují většinu finančního objemu všech veřejných zakázek a protože parametrický standardizovaný popis předmětu těchto zakázek je dosti specifický a poměrně obtížný, je daná problematika popsána jako samostatné téma v této kapitole.

Sady vlastností pro popisování předmětu stavebních prací byly vytvořeny v návaznosti na následující skutečnosti v oblasti zadávání VZ na stavební práce:

- Neexistence jednotné klasifikace stavebních děl v praxi;
- Doporučení MMR k některým otázkám vymezení zadávacích podmínek k veřejným zakázkám na stavební práce v návaznosti na vyhlášku č. 230/2012, kterou se stanoví podrobnosti vymezení předmětu veřejné zakázky na stavební práce a rozsah soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr. Dle těchto doporučení výše uvedená vyhláška neurčuje přesné označení ani volně dostupný zdroj klasifikace pro zařídění stavebních a inženýrských objektů dle § 2 této vyhlášky.

Z hlediska stavebních prací zůstala struktura klasifikačního stromu v Číselníku NIPEZ stejná jako v klasifikaci CPV. Obsahuje následující 2 typy komodit:

- Komodity, které zahrnují komplexní stavební práce na určitých objektech (především v rámci komoditní skupiny **4520000-9 Práce pro kompletní nebo částečnou výstavbu inženýrské stavitelství**)
 - 45211100-0 Stavební úpravy domů
 - 45211350-7 Výstavba víceúčelových budov
 - 45212500-1 Přestavba kuchyní a restaurací
- Komodity zahrnující jednotlivá řemesla, která se podílejí na stavebních pracích (především v rámci komoditních skupin **4540000-1 Práce při dokončování budov**, **4530000-0 Stavební montážní práce** a **4512000-4 Průzkumné vrtné práce**). Jedná se např. o následující komodity:
 - 45410000-4 Omítací práce
 - 45422000-1 Tesařské práce
 - 45431000-7 Obkladačské práce

Použití klasifikace CPV umožňuje kombinovat oba dva typy komodit (do uveřejňovacího formuláře se uvede více kódů z hlavního slovníku CPV). V rámci použití Číselníku NIPEZ je vyžadováno jednoznačné zařídění, proto se doporučuje zařidovat předmět VZ primárně podle objektů, tj. do první skupiny komodit. Pro tento typ komodit jsou rovněž zpracovány sady vlastností, které obsahují jednu či více z níže uvedených vlastností:

- Zastavěná plocha nadzemní části stavby
- Zastavěná plocha podzemní části stavby
- Počet podlaží

- Zastavěná plocha
- Užitková plocha
- Průměr potrubí
- Počet pracovníků
- Počet žáků
- Počet zvířat
- Počet parkovacích stání
- Počet mostních polí
- Počet míst
- Počet lůžek
- Počet bytových jednotek
- Obestavěný prostor
- Celková délka

Vlastnosti byly vytvořeny tak, aby poskytovaly základní přehled o rozsahu stavební práce pro statistické vyhodnocování veřejných zakázek. S ohledem na specifičnost jednotlivých veřejných zakázek na stavební práce nepožaduje MMR větší detail v parametrizaci tohoto druhu veřejné zakázky. V rámci dalšího rozvoje Číselníku NIPEZ budou připraveny základní sady vlastností i pro komodity druhého typu, které budou charakterizovat rozsah dodávek jednotlivých řemesel.

2.6 Číselník NIPEZ a jeho napojení na další nástroje

Definice SV jsou v datové části Číselníku NIPEZ uloženy tak, aby je bylo možno exportovat do standardizovaného⁵ formátu XML a společně je s informacemi o komoditách a komoditních skupinách přenášet do jiných softwarových aplikací a informačních systémů (např. do již zmíněných e-tržišť veřejné správy). Prostřednictvím datových souborů formátu XML je tak publikován obsah Číselníku NIPEZ. Provozovatel cNIPEZ pravidelně uveřejňuje kompletní XML soubor, což je jeden soubor, který obsahuje celou strukturu komoditních skupin a komodit a k nim připojených sad vlastností. Dalším souborem je přírůstkový XML soubor, ve kterém jsou obsažena jen ta data cNIPEZ (komoditní skupiny, komodity a sady vlastností), ve kterých došlo ke změně od posledního vydání kompletního nebo přírůstkového souboru. Uživatelům cNIPEZ, kteří soubory XML importují do svých elektronických nástrojů, je k dispozici také podrobný technický popis těchto souborů ve formě tzv. schémat (souborů typu XSD⁶), která si uživatel může stáhnout v příslušné sekci ASW cNIPEZ. Další podrobnosti o publikování dat cNIPEZ jsou uvedeny v kapitole 4.2.2.

Vedle samotných SV představujících vzorové šablony pro standardizovaný popis komodit lze do formátu XML transformovat rovněž záznamy s popsávanými předměty VZ, typicky tedy detaily

⁵ Standardizovaného podle ISO 22745.

⁶ XML Schema Definition je podobně jako soubor XML textový soubor, ve kterém je pomocí speciálních klíčových slov (tzv. tagů) popsána struktura určitého XML souboru. Soubor XSD definuje přípustný obsah souboru XML a umožňuje kontrolovat jeho správnost.

položek poptávek a nabídek veřejných zakázek. Účastníci trhu VZ si tak mohou ve svých vlastních softwarových nástrojích vytvářet katalogy položek, jejichž data lze snadno přenášet mezi různými informačními systémy. Takový přenos dat mohou nabízet např. provozovatelé e-tržišť v rámci svých aditivních služeb.

3 Praktické rady a doporučení pro používání Číselníku NIPEZ

V této kapitole jsou popsány možné postupy pro vyhledání vhodného kódu z Číselníku NIPEZ pro pořizovanou komoditu, pro kterou v číselníku:

- a) existuje konkrétní kód;
- b) neexistuje konkrétní kód, charakter pořizované komodity je obsažen v hodnotě některé vlastnosti komodity;
- c) neexistuje konkrétní kód, charakter pořizované komodity není obsažen ani v hodnotě některé vlastnosti;
- d) vhodných kódů pro nakupovaný předmět VZ je více, volba kódu není jednoznačná.

Je doporučeno, aby uživatel vyhledával vhodný kód pro pořizovanou komoditu v číselníku nejprve pomocí komponenty **HLEDÁNÍ** v hlavním formuláři ASW cNIPEZ (viz uživatelskou příručku [B3]). Jako hledaný výraz je vhodné použít název (1. pád jednotného či množného čísla nebo slovní základ) pořizované komodity, část názvu nebo v případě neúspěchu i různá synonyma, nebo hledat daný název v hodnotách vlastností. V případě, že nebyl hledaný výraz nalezen, může uživatel vyhledávat vhodný kód přímo ve stromu komodit cNIPEZ. V takovém případě platí, že uživatel hledá koncovou komoditu (k záznamu ve stromu komodit není připojena další podřízená úroveň). Pokud pro hledaný výraz koncová komodita neexistuje, měl by být nakupovanému předmětu VZ přiřazen kód komoditní skupiny, který pokud možno co nejpřesněji odpovídá pořizované komoditě.

3.1 Pro pořizovanou komoditu existuje kód cNIPEZ

1) Název pořizované komodity odpovídá názvu komodity v Číselníku NIPEZ

Příklad 1. Uživatel hledá kód pro xerografický papír.

Doporučený postup:

- a) Vyhledávání v cNIPEZ pomocí hledaného výrazu.

Uživatel vyhledává kód a název koncové komodity pomocí komponenty **HLEDÁNÍ** ASW cNIPEZ. Do vstupního pole **Hledaný výraz** vloží část nebo celý název pořizované komodity. Vloží-li do pole **Hledaný výraz** část názvu, např. řetězec „papír“ a stiskne klávesu Enter nebo klikne na ikonu **Hledej** , je výsledkem hledání 87 záznamů (Obr. 3-1), jejichž název obsahuje vyhledávaný řetězec „papír“. Vhodný kód a název pro pořizovanou komoditu pak uživatel číselníku vyhledává postupným procházením záznamů, až určí vhodný kód pro pořizovanou komoditu **30197644-2 Xerografický papír**. Pro rychlejší vyhledávání je možné záznamy seřadit podle abecedy kliknutím na sloupec **Název komodity** v seznamu vyhledaných záznamů.

HLEDÁNÍ

Hledaný výraz Hledat v hodnotách vlastností

Vyhledané Komodity - počet záznamů: 87

30199110-4	Uhlový papír
30199100-1	Uhlový papír, přímopropisovací papír, papírové rozmnožovací blány a samopropisovací papír
22993400-1	Vlnitý papír nebo lepenka
30197610-5	Vrstvený papír a lepenka
30197644-2	Xerografický papír
30197600-2	Zpracovaný papír a lepenka
66130000-0	Zprostředkovatelství a související cenné papíry a komodity
66162000-3	Úschova cenných papírů
42810000-7	Části strojů na výrobu papíru a lepenky
22832000-1	Školní papír

Obr. 3-1: Příklad 1 – výsledek vyhledávání podle části názvu

Uživatel může do **Hledaného výrazu** vložit celý název, tedy řetězec „xerografický papír“. Výsledkem hledání jsou pak pouze dva záznamy (Obr. 3-2). Při tomto způsobu hledání může dojít k situaci, že nebude nalezen ani jeden záznam.

HLEDÁNÍ

Hledaný výraz Hledat v hodnotách vlastností

Vyhledané Komodity - počet záznamů: 2

Kód komodity	Název komodity
30197642-8	Fotokopírovací a xerografický papír
30197644-2	Xerografický papír

Obr. 3-2: Příklad 1 – výsledek vyhledání podle celého názvu

To, zda je lepší použít pro vyhledávání vhodného kódu pro pořizovanou komoditu celý název nebo jeho část či synonyma, závisí na rozšířenosti názvu a názvech (termínech) používaných v cNIPEZ.

b) Vyhledávání ve stromu komodit.

Uživatel může vyhledávat vhodný kód pro pořizovanou komoditu i ve stromu komodit tak, že si najde vhodnou komoditní kategorii (nejvyšší úroveň stromu, která je označena dvouciferným kódem),

v našem případě je to komoditní kategorie **11 Kancelářské potřeby**. Postupným rozbalováním komoditních skupin a jejich prohledáváním dospěje ke kódu **30197644-2 Xerografický papír**.

Tento postup je vhodný v případě, že uživatel nemůže nalézt vhodný kód pomocí textového řetězce (úplného názvu, jeho části nebo synonymum).

Výše uvedené zásady a doporučení platí i pro vyhledávání vhodného kódu pro služby. Příkladem mohou být stěhovací služby. Kód lze vyhledat přímým zadáním řetězce „stěhovací služby“ do pole **Hledaný název** nebo ho vyhledat postupným rozbalováním komoditní kategorie **79 Ostatní služby pro veřejnost** a komoditních skupin **98300000-6 Různé služby** a **98390000-3 Jiné služby**.

2) Název pořizované komodity neodpovídá názvu komodity v Číselníku NIPEZ

Příklad 2. Uživatel hledá kód pro plastové kelímky do automatu na kávu.

Doporučený postup:

- a) Vyhledávání v cNIPEZ pomocí hledaného výrazu.

Uživatel postupuje stejným způsobem jako v příkladě 1a). Jestliže je neúspěšný při vyhledávání pomocí názvu pořizované komodity „plastové kelímky“ i jeho částí („kelímky“, „plastové“), může se pokusit zadat do pole **Hledaný výraz** synonymum pro slovo kelímky, např. pohárky a v případě úspěchu ověřit v připojené sadě vlastností vhodnost použití nalezeného kódu. V našem příkladu je výsledkem vyhledávání kód a název koncové komodity **39222120-1 Pohárky na jedno použití** (Obr. 3-3). Kontrolou popisu komodity a vlastností v připojené sadě si uživatel může ověřit, že vyhledaný název koncové komodity a připojené vlastnosti v SV odpovídají charakteru pořizované komodity.

The screenshot shows the search interface of the NIPEZ system. At the top, there is a search bar labeled 'HLEDÁNÍ' with the search term 'pohárky' entered. Below the search bar, there is a table of search results. The table has two columns: 'Kód komodity' and 'Název komodity'. The first row shows the code '39222120-1' and the name 'Pohárky na jedno použití'. Below the table, there is a section titled 'Komodita' which provides detailed information about the found commodity. It includes the code and name, a description, and a list of included and excluded items.

Kód komodity	Název komodity
39222120-1	Pohárky na jedno použití

Komodita

• [Edituj připojenou sadu](#) • [Export i-XML NIPEZ](#) • [Export XLS](#)

▼ 39222120-1 Pohárky na jedno použití

Kód a název komodity: 39222120-1 Pohárky na jedno použití

Popis komodity: nádoba na pití tekutin. Pohárky (kelímky) se vyrábějí z povoskovaného papíru nebo z pevných, tenkých plastů, schopných odolávat vyšším teplotám, což umožňuje přechovávání i teplých nápojů.

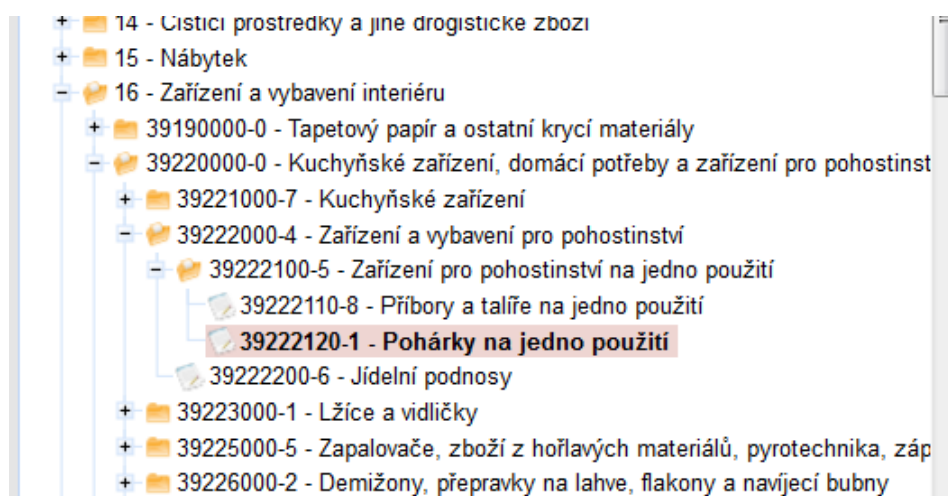
Zahrnuje: jednorázové papírové a plastové kelímky

Nezahrnuje: šálky (39221121-1) a hrnečky (39221122-8) na vícenásobné použití.

Obr. 3-3: Příklad 2 – Vyhledávání podle názvu

b) Vyhledávání ve stromu komodit

Uživatel ve stromu komodit vyhledá komoditní kategorii (komoditní skupinu nejvyšší úrovně), do které pořizovaná komodita pravděpodobně patří (nejvhodnější zatřídění). V našem případě je nejvhodnější komoditní kategorií **16 Zařízení a vybavení interiéru**. Po rozbalení této skupiny uživatel pokračuje kontrolou komoditní skupiny na nižší úrovni **39220000-0 Kuchyňské zařízení, domácí potřeby a zařízení pro pohostinství**, **39222000-4 Zařízení a vybavení pro pohostinství** a **39222100-5 Zařízení pro pohostinství na jedno použití** dospěje ke kódu a názvu koncové komodity **39222120-1 Pohárky na jedno použití**. Kontrolou vlastností v připojené sadě ověří, zda daný název a vlastnosti odpovídají pořizované komoditě.

Obr. 3-4: Příklad 2 – Vyhledávání ve stromu komodit

3.2 Název (charakter) pořizované komodity je obsažen v sadě vlastností cNIPEZ

Konkrétní kód pro pořizovanou komoditu v cNIPEZ neexistuje, ale název (charakter) pořizované komodity odpovídá hodnotě některé vlastnosti koncové komodity.

Příklad 3. Uživatel hledá kód cNIPEZ pro hlavičkový papír.

Doporučený postup:

a) Vyhledávání v cNIPEZ pomocí hledaného výrazu

Uživatel postupuje stejným způsobem jako v příkladu 2a) s tím rozdílem, že pokud není schopen nalézt žádný vhodný kód vyhledáváním podle názvu, části názvu nebo synonym, může vyhledávat pořizovanou komoditu i v hodnotách vlastností. V komponentě **HLEDÁNÍ ASW cNIPEZ** vloží do pole **Hledaný výraz** řetězec „hlavičkový papír“, označí zatržítkem políčko **Hledat v hodnotách vlastností** a stiskne klávesu Enter nebo klikne na ikonu **Hledej** . Výsledkem hledání jsou dva záznamy (Obr. 3-5). Uživatel vybere nejpravděpodobnější záznam, v jehož hodnotách vlastností se může vyskytovat název pořizované komodity. V našem případě se jedná o koncovou

komoditu **22822200-0 Obchodní tiskopisy v jiné než kontinuální formě**. Řetězec „hlavičkový papír“ se vyhledá procházením vlastností v připojené sadě vlastností. Kliknutím na vlastnost **Typ/druh tiskopisu** se otevře nový formulář s hodnotami, mezi kterými se nachází i hodnota *Hlavičkový papír* (Obr. 3-6).

HLEDÁNÍ

Hledaný výraz: Hledat v hodnotách vlastností

Vyhledané Komodity - počet záznamů: 2

Kód komodity	Název komodity
22822200-0	Obchodní tiskopisy v jiné než kontinuální formě
30232110-8	Laserové tiskárny

Komodita

Vytvořil: **jelinek** Vytvořeno: **27.10.2011** Stav SV: **Schváleno**
 Poznámka: **Aktivní** Zdroj:
 Schválil: Schváleno dne:

Název vlastnosti	Definice vlastnosti
Typ/druh tiskopisu	Udává typ/druh tiskopisu podle způsobu použití.
Formát listu/obálky /knihy	Normalizované označení rozměru listů papíru, obálek, knih, apod. podle norem ISO 216 (DIN 476), ISO 269 (DIN 678).
Typ papíru	Udává typ papíru.

Obr. 3-5: Příklad 3 – Vyhledávání v hodnotách vlastností

Detail vlastnosti

Název vlastnosti: Typ/druh tiskopisu
 Definice: Udává typ/druh tiskopisu podle způsobu použití.
 Typ vlastnosti: Tabulková hodnota

Tabulkové hodnoty:

- Bankovní doklady
- Celní a přepravní doklady
- Cestovní doklady
- Dodací a záruční listy
- Dopravní doklady
- Evidenční doklady
- Faktury
- Hlavičkový papír
- Lístkovnicové karty
- Mzdové tiskopisy
- Objednávky
- Organizační tiskopisy

Obr. 3-6: Příklad 3 – Výsledek vyhledávání v detailu výpisu hodnot vlastnosti

b) Vyhledávání ve stromu komodit

Tento způsob vyhledávání není pro daný případ aplikovatelný.

3.3 Neexistuje konkrétní kód v cNIPEZ

Konkrétní kód pro pořizovanou komoditu v cNIPEZ neexistuje, název (charakter) pořizované komodity neodpovídá žádné hodnotě vlastností některé koncové komodity.

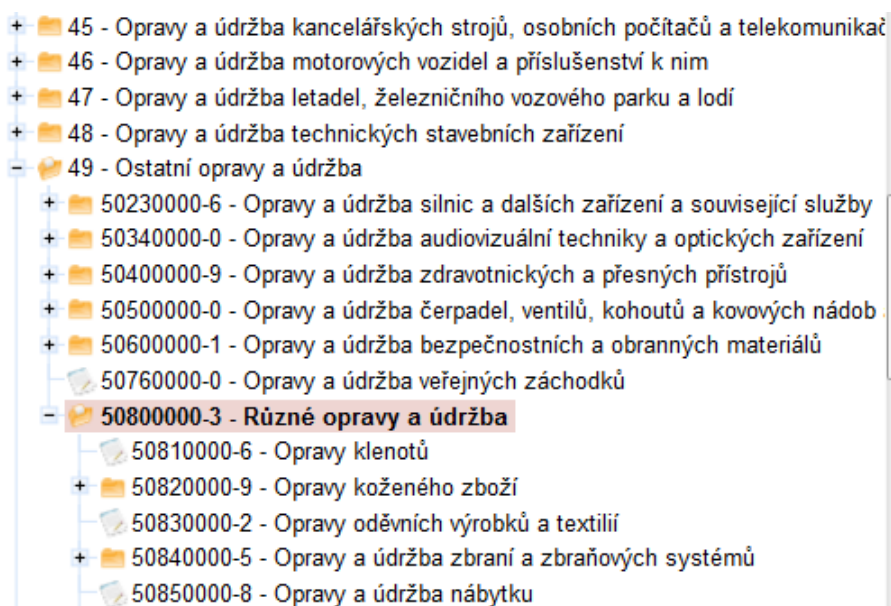
Příklad 4. Uživatel hledá kód pro údržbu konstrukčních prvků.

Konstrukčními prvky jsou přitom myšleny části, které je možné spojit a postavit z nich např. dočasnou halu, most atd. Tyto prvky musejí být periodicky ošetřovány.

Doporučený postup:

a) Vyhledávání ve stromu komodit

Nenajde-li uživatel žádný vhodný kód pro pořizovanou komoditu (službu) vyhledáváním podle názvu, vyhledává vhodný kód ve stromu komodit. Postupuje podobně jako v bodě 2b). Ve stromu komodit vyhledá komoditní kategorii, do které pořizovaná komodita pravděpodobně patří (nejvhodnější zatřídění) **49 Ostatní opravy a údržba**. Protože pro pořizovanou komoditu neexistuje ve stromu komodit cNIPEZ žádná koncová komodita, musí uživatel přiřadit pořizované komoditě kód nejbližší vyšší komoditní skupiny. Měl by vybrat takovou skupinu, která pokud možno co nejpřesněji odpovídá jeho potřebám. V uvedeném případě je nejvhodnější komoditní skupinou **50800000-3 Různé opravy a údržba**.

Obr. 3-7: Příklad 4 – Vyhledávání ve stromu komodit

b) Uživatel požádá prostřednictvím helpdesku cNIPEZ o zařazení nové komodity do stromu komodit Číselníku NIPEZ.

Svůj požadavek zaeviduje uživatel do helpdeskového systému OfficeMan podle pokynů uvedených v dokumentu „Uživatelská příručka helpdeskové softwarové aplikace OfficeMan“ [B4].

Příklad 5. Uživatel hledá kód pro krejčovskou pannu.

Doporučený postup:

Uživatel postupuje stejným způsobem jako v příkladu 4a). Nejvhodnější komoditní skupinou pro krejčovskou pannu je skupina **37810000-9 Potřeby pro řemeslné práce**.

3.4 Přiřazování kódů cNIPEZ ke komoditám ve sporných případech

Při používání Číselníku NIPEZ se zadavatel VZ ve většině případů setká se situacemi popsány v předchozích kapitolách 3.1 a 3.2. Jde o situace, kdy lze v cNIPEZ vyhledat alespoň jeden kód komodity nebo komoditní skupiny, kterým lze s dostatečnou přesností klasifikovat nakupovaný předmět VZ. Může však nastat případ, že pro konkrétní nakupovanou komoditu nebude nalezen dostatečně přesný klasifikační kód cNIPEZ, případně vhodný kód bude zcela chybět. Řešení této situace je popsáno v kapitole 3.3.

Zcela opačnou situací vzhledem ke třem výše popsaným je stav, kdy uživatel dokáže nalézt v Číselníku NIPEZ více vhodných klasifikačních kódů a nemůže se rozhodnout, který z nich použije. V praxi mohou nastat v podstatě jen dva případy:

- a) v Číselníku NIPEZ je skutečná duplicita komodit,
- b) v Číselníku NIPEZ je zdánlivá duplicita komodit.

Skutečná duplicita komodit

S těmito nedostatky klasifikačního stromu komodit cNIPEZ (převzatými z klasifikace CPV) se uživatel setká jen velmi výjimečně, protože všechny dosud známé duplicity byly v cNIPEZ jeho provozovatelem již opraveny (viz informaci v kapitole 2.5.1). Duplicitní komodita má v atributu *Stav komodity* nastavenou hodnotu „Duplicitní“ a v atributu *Popis komodity* je uvedeno doporučení, kterou komoditu je vhodné pro klasifikaci předmětu VZ použít.

Zdánlivá duplicita komodit

Tato nejednoznačnost klasifikace komodit vyplývá především z nepřesných nebo málo specifických názvů komodit, které mohly vzniknout i nevhodným překladem z cizího jazyka do českého jazyka. Situaci rovněž komplikuje i fakt, že k většině komodit není (zatím) k dispozici podrobnější popis, který by specifikaci komodity upřesnil.

Příkladem původně zdánlivé duplicity jsou komodity **30234100-9 Magnetické disky** a **30233132-5 Diskové jednotky**. Na základě jejich pozice v klasifikačním stromu byl u nich doplněn vysvětlující *Popis komodity* a text do atributu *Nezahrnuje*. Po vyhodnocení těchto informací pak zadavatel VZ již správně určí, jestli nakupuje paměťové disky jako externí médium pro ukládání dat nebo interní disk do osobního počítače.

Příklad 6. Uživatel hledá klasifikační kód pro pouliční osvětlení.

Vyhledáváním v klasifikačním stromu cNIPEZ nalezne uživatel komodity 34928510-6 Sloupy pouličního osvětlení, 34928520-9 Sloupy pouličních lamp a 34928530-2 Pouliční lampy.

Doporučený postup:

a) Podrobné posouzení specifikace nakupovaného předmětu VZ.

Uživatel mezi sebou porovná všechny potenciálně vhodné klasifikační kódy s ohledem na jejich zařazení ve větvích klasifikačního stromu, obsah podrobné specifikace dané jejich sadami vlastností a míru shody s potřebami popisu nakupovaného předmětu VZ. Pak dle svého uvážení vybere pro nakupovanou položku nejvhodnější klasifikační kód.

V praxi může nastat také případ, že u několika vhodných a zaměnitelných kódů cNIPEZ (nejčastěji dvou) pro daný předmět VZ mají atributy *Povinnost pro e-tržiště* a *Povinnost pro centr. zadávání* různý obsah. Základní příčinou tohoto stavu bude obvykle to, že se vhodné kódy komodit nalézají v různých větvích klasifikačního stromu cNIPEZ a z hlediska odlišného kontextu pro ně byly nastaveny zmíněné atributy různě. Pro tyto případy platí jednoduché pravidlo: **za stanovení vhodného klasifikačního kódu odpovídá zadavatel**. MMR jako správce cNIPEZ pouze doporučuje použít ten kód komodity, u kterého jsou „povinnosti“ stanovené přísněji. Jinak řečeno, pokud bude mít jeden vhodný kód komodity nastavenou *Povinnost pro e-tržiště* na ANO a druhý stejně vhodný kód komodity na NE, MMR doporučuje použít kód komodity s povinností pro e-tržiště nastavenou na ANO. Totéž pravidlo platí také pro případ různého obsahu atributu *Povinnost pro centr. zadávání*.

b) Uživatel cNIPEZ požádá o radu a metodickou pomoc oddělení podpory Číselníku NIPEZ.

Svůj požadavek předá uživatel pracovníkům podpory prostřednictvím e-mailu, helpdeskové aplikace OfficeMan nebo telefonicky. Další informace k poskytování uživatelské podpory pro Číselník NIPEZ jsou uvedeny v kapitole 4.4.

3.5 Využívání cNIPEZ a kódů CPV pro stanovení předpokládané hodnoty VZ

Ústřední orgány státní správy a jejich podřízené organizace musejí při nákupu komodit ze seznamu stanoveného Přílohou č. 1 k usnesení vlády č. 451 z 15. června 2011 (viz [C4]) používat elektronická tržiště zapojená do projektu NIPEZ. Při specifikaci předmětu VZ musejí u jednotlivých položek VZ uvádět povinně CPV kód s využitím Číselníku NIPEZ. Podle metodického materiálu [C9] je nutné, aby zadavatelé volili příslušný klasifikační kód z cNIPEZ vždy co nejpřesnější a nejpodrobnější. Je to z toho důvodu, že kromě usnadnění a zpřesnění následného statistického vyhodnocení nákupů formou veřejných zakázek získají zadavatelé možnost standardizovaně popsat předmět VZ prostřednictvím sady vlastností (SV) nakupované komodity. Tyto SV jsou totiž připojeny téměř výlučně k nejpodrobnějším záznamům v klasifikačním stromu cNIPEZ, tedy ke koncovým komoditám.

Zadavatel je povinen stanovit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky za jedno účetní období (kalendářní rok) v souladu s § 13 až § 16 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách [C1]. V souvislosti s odlišnou strukturou klasifikačního stromu cNIPEZ a klasifikace CPV je potřeba uvést, že seskupení komodit cNIPEZ do 80 nových vrcholových komoditních skupin, tzv. komoditních

kategorií, **nijak neovlivňuje** stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky vzhledem ke sčítání pořizovaných dodávek, služeb a stavebních prací za jedno účetní období. Zadavatel musí jako dosud zohlednit relevantní věcné, geografické, časové a další souvislosti, aby správně určil, zdali jde při stanovení hodnoty o jednu či více veřejných zakázek. Použitím Číselníku NIPEZ se postup pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky nezměnil a zadavatel může i nadále postupovat v souladu se svými interními pravidly, přičemž **stanovení předpokládané ceny je vždy v kompetenci zadavatele.**

3.6 Desatero praktických rad a informací pro uživatele Číselníku NIPEZ

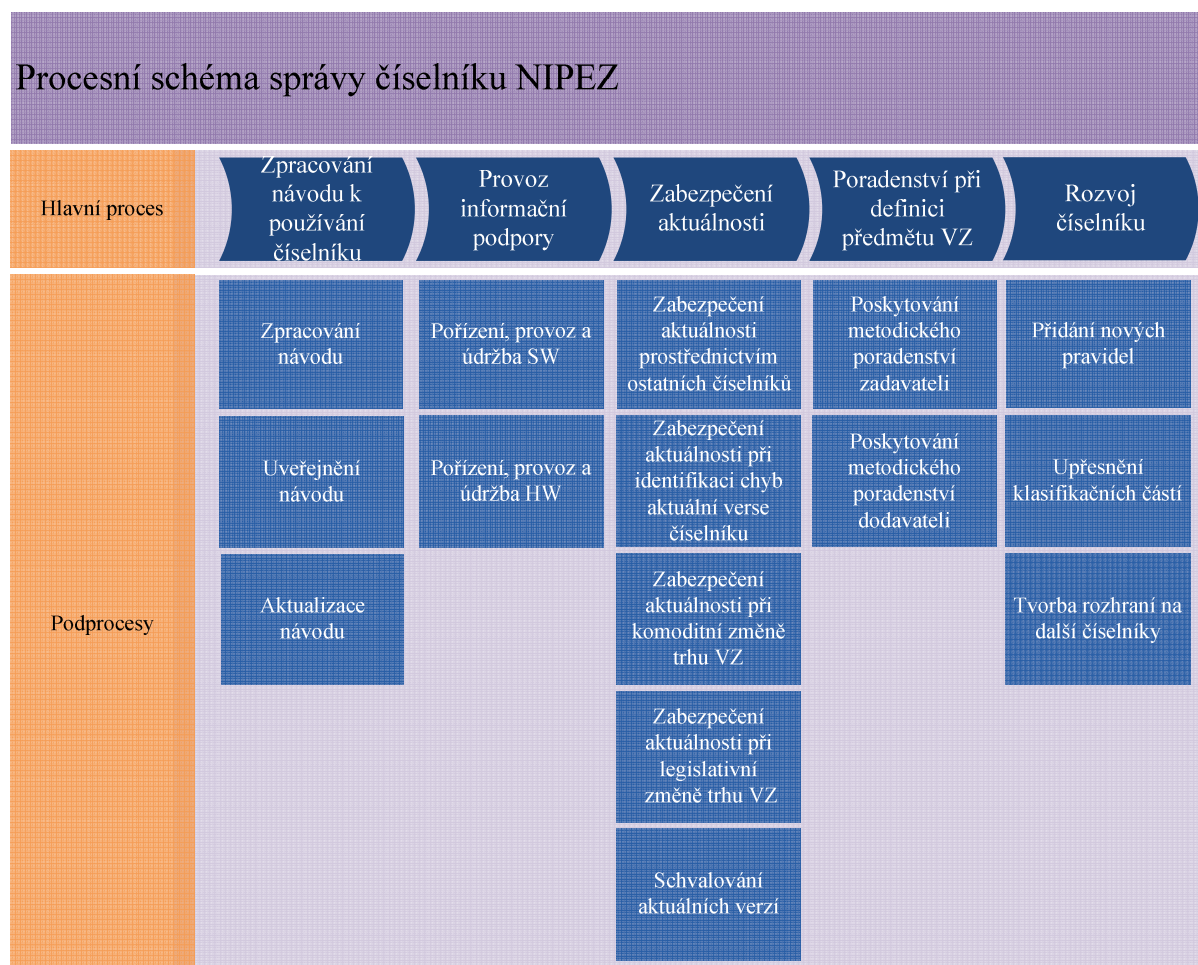
- 1) Klasifikační strom Číselníku NIPEZ se skládá z komoditních skupin a z komodit. Komoditní skupina má v klasifikačním stromu připojené ještě podřízené struktury, a to buď komodity, nebo další komoditní skupiny.
- 2) Ke komoditám, tedy ke koncovým záznamům v klasifikačním stromu Číselníku NIPEZ, které se již dále nečlení na podřízené detailnější komodity nebo komoditní skupiny, jsou připojené tzv. sady vlastností (SV), jež slouží ke standardizovanému popisu předmětu VZ. Výjimečně mohou být SV připojeny i ke komoditním skupinám.
- 3) Komodity jsou v Číselníku NIPEZ seskupeny do 80 typizovaných tzv. komoditních kategorií (v klasifikačním stromu jsou to komoditní skupiny nejvyšší úrovně). Seskupování do komoditních kategorií v rámci Číselníku NIPEZ je pouze návodné, slouží pro snazší orientaci v samotném číselníku a není tak závazné při stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky vzhledem ke sčítání pořizovaných dodávek, služeb a stavebních prací za jedno účetní období (kalendářní rok).
- 4) Kód cNIPEZ a kód CPV se může u dané komodity Číselníku NIPEZ lišit. Nyní se téměř u všech komodit a komoditních skupin kódy cNIPEZ a kódy CPV shodují (výjimkou je 80 vrcholových skupin klasifikace cNIPEZ, které nemají ekvivalent v číselníku CPV). Pokud bude do cNIPEZ přidána nová komodita, bude jí přidělen kód cNIPEZ, který je odlišný od kódu CPV. Při použití takové „ne-CPV“ komodity v e-tržišti pro popis předmětu VZ je pak kód cNIPEZ využitý pro klasifikaci nakupované položky a určení sady vlastností pro standardizovaný popis, a kód CPV pro účely evidence předmětu VZ v dalších navazujících nástrojích pro elektronické zpracování VZ.
- 5) Dalšími důležitými atributy záznamů ve stromu komodit cNIPEZ jsou atributy, které vyjadřují povinnost nákupu komodity prostřednictvím elektronického tržiště, e-aukce nebo s využitím centralizovaného zadávání.
- 6) Při specifikování nakupovaného předmětu VZ je potřeba dodržovat pravidlo, že nakupované komoditě bude z Číselníku NIPEZ přiřazen kód komodity a ne kód komoditní skupiny. Pokud toho pravidlo nelze dodržet, je možno výjimečně použít kód komoditní skupiny, ovšem z co nejnižší (nejpodrobnější) úrovně klasifikačního stromu.
- 7) Za stanovení vhodného klasifikačního kódu pro nakupovanou komoditu odpovídá zadavatel. Pokud je možno nakupovaný předmět VZ klasifikovat pomocí více vhodných a zaměnitelných kódů cNIPEZ, které se však liší různými hodnotami atributů *Povinnost pro e-tržiště* a *Povinnost*

pro centr. zadávání, zvolí zadavatel vhodný kód podle svého uvážení s tím, že MMR jako správce cNIPEZ pouze doporučuje použít ten kód komodity, u kterého jsou „povinnosti“ stanovené přísněji.

- 8) Pro dosažení co nejvyššího stupně standardizace popisu předmětu VZ je zapotřebí při specifikaci předmětu VZ co nejméně používat vlastnosti ze SV s datovým typem Text. Jinak řečeno, je nutné se co nejvíce vyhýbat popisu nakupované komodity ve formě volného textu.
- 9) Běžní uživatelé číselníku mohou cNIPEZ pouze prohlížet. Registrovaní mohou číselník prohlížet a případně i stahovat připravené exportní soubory.
- 10) Uživatelská podpora pro Číselník NIPEZ je dostupná prostřednictvím telefonu (tzv. hotline) na čísle +420 544 508 103, e-mailu na adrese nipezsupport@aura.cz a helpdeskové aplikace OfficeMan. Cílem této podpory je poskytovat uživatelům cNIPEZ pomoc při řešení jejich požadavků spojených s používáním ASW cNIPEZ a popisem předmětů VZ.

4 Koncepce správy Číselníku NIPEZ

Číselník NIPEZ skládající se z databáze informací o komoditách a softwarové aplikace pro práci s těmito daty (ASW cNIPEZ) je specializovaným typem informačního systému. A jako u každého rozsáhlejšího víceuživatelského informačního systému je i u něj nutno po jeho implementaci a uvedení do ostrého provozu zajistit pravidelnou údržbu a podporu provozu. Jednotlivé procesy spojené s činnostmi zajišťujícími provoz cNIPEZ znázorňuje procesní schéma na Obr. 4-1.

Obr. 4-1: Procesní schéma správy Číselníku NIPEZ

Protože je první podproces řešen vytvořením a publikováním tohoto dokumentu, zaměří se následující text na popis dalších podprocesů ze schématu na Obr. 4-1.

4.1 Provoz informační podpory

Informační podporou správy Číselníku NIPEZ se pro účely tohoto dokumentu rozumí soubor technických, technologických a softwarových prostředků, které zajišťují provoz a správu Číselníku

NIPEZ a dostupnost jeho funkcí a dat uživatelům. V užším slova smyslu je tato informační podpora tvořena softwarovou aplikací ASW cNIPEZ a daty cNIPEZ. Další součástí informační podpory, jako jsou hardware a systémový software, nejsou z pohledu běžného uživatele ani správce cNIPEZ (MMR) tak důležité, protože je plně zajišťuje provozovatel cNIPEZ a jejich dodávka je garantována smlouvou mezi správcem a provozovatelem. Pokud je v dalším textu uvedený odkaz na pojem Číselník NIPEZ bez bližšího upřesnění, případně odkaz na jeho zkratku cNIPEZ, je tím označena jak aplikace, tak data Číselníku NIPEZ.

Základní účel aplikace ASW cNIPEZ

Softwarová aplikace ASW cNIPEZ zajišťuje uživatelům přístup k datům cNIPEZ, tedy ke klasifikačnímu stromu komodit a k sadám vlastností komodit a dále umožňuje pracovníkům správce a pracovníkům provozovatele cNIPEZ tato data vytvářet, modifikovat a spravovat.

ASW cNIPEZ zajišťuje podporu následujících aktivit:

- Přístup uživatelů k datům Číselníku NIPEZ;
- Tvorbu, správu a administraci dat cNIPEZ;
- Zabezpečení aktuálnosti cNIPEZ a uveřejňování aktuálních verzí jeho dat;
- Poskytování metodického poradenství při definici předmětu VZ s využitím cNIPEZ;
- Rozvoj cNIPEZ.

Uživatelská dostupnost Číselníku NIPEZ

Tento parametr definuje, jakou část celkového času je Číselník NIPEZ uživateli dostupný.

- Číselník NIPEZ je v provozu nepřetržitě 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, prostřednictvím internetu a doporučených webových prohlížečů Mozilla Firefox a Internet Explorer.
- V pracovních dnech v době od 8 do 16 hodin je zajištěna dostupnost Číselníku NIPEZ minimálně 98 %. Mimo tuto dobu v pracovních dnech a v nepracovní dny (sobota, neděle, státní svátky) je zajištěna dostupnost Číselníku NIPEZ minimálně 88 %.
- Celková doba jednotlivého výpadku dostupnosti Číselníku NIPEZ v pracovních dnech v době od 8 do 16 hodin nepřesáhne 8 hod.

Systémová podpora Číselníku NIPEZ

Systémová podpora je zaměřena na řešení problémů spojených s provozem technických prostředků a systémového software (tzv. infrastruktury) nutných pro správné fungování Číselníku NIPEZ a na řešení problémů týkajících se dostupnosti cNIPEZ pro uživatele.

Pracovníci provozovatele cNIPEZ zajišťující systémovou podporu jsou uživatelům cNIPEZ dostupní v pracovních dnech od 9 do 15 hodin. V tuto dobu je v provozu telefonická podpora (hotline) na čísle +420 544 508 121 nebo prostřednictvím internetového volání. Požadavky na systémovou podporu je také možno zasílat elektronickou poštou na e-mail nipezsupport@aura.cz.

Reakční doba pro zahájení řešení problému je doba od nahlášení systémového problému do okamžiku zahájení jeho řešení. V době dostupnosti pracovníků systémové podpory je reakční doba 1 hodina.

Se systémovou podporou cNIPEZ souvisí i provádění zálohování dat Číselníku NIPEZ. Data číselníku i samotná aplikace ASW cNIPEZ jsou nyní zálohovány 1x denně. Další důležitou součástí ochrany dat cNIPEZ je zajištění jejich bezpečnosti a odolnosti před poškozením. Základní ochranou je autorizace uživatele přihlašovací jménem a heslem. Autorizovaný uživatel má přístup jen k vybraným funkcím a datům cNIPEZ. V případě, že uživatel využije přihlášení pomocí anonymního přístupu, jsou mu data cNIPEZ zpřístupněna pouze ke čtení bez možnosti stahování datového obsahu. Aplikační server, na kterém běží ASW cNIPEZ, je dále chráněn stavovým firewallem a funkčnost ASW cNIPEZ je monitorována dohledovým centrem.

Jsou rovněž stanovena pravidla provádění údržby infrastruktury Číselníku NIPEZ. Plánovanou odstávku cNIPEZ za účelem provedení údržby (např. upgrade systémového SW, instalace nové verze ASW cNIPEZ apod.) oznámí provozovatel uživatelům prostřednictvím ASW NIPEZ nejpozději 5 pracovních dnů předem. Plánovaná údržba bude probíhat mimo pracovní dobu s maximální dobou odstávky 3 hodiny. Pracovní doba je doba od 8 do 16 hodin v pracovních dnech.

Uživatelská podpora pro Číselník NIPEZ

Tento typ podpory je nedílnou součástí zajištění provozu Číselníku NIPEZ. Kvalita a rozsah uživatelské podpory významnou měrou ovlivňuje efektivnost využívání Číselníku NIPEZ a jeho dat při přípravě a zpracování podkladů pro veřejné zakázky. Cílem této podpory je poskytovat uživatelům cNIPEZ pomoc při řešení jejich požadavků spojených s používáním ASW cNIPEZ a popisem předmětů VZ. Protože příčiny vzniku uživatelských požadavků mohou být velmi různorodé (viz např. dále uvedené důvody aktualizací dat cNIPEZ nebo metodické poradenství), může těchto požadavků vznikat poměrně značný počet, zvláště pak v období rozběhu provozu Číselníku NIPEZ. Proto je způsob poskytování uživatelské podpory a postup zpracování uživatelských požadavků popsán v samostatné kapitole 4.4.

4.2 Údržba a aktualizace Číselníku NIPEZ

Zabezpečení aktuálnosti dat Číselníku NIPEZ je klíčovou součástí provádění správy cNIPEZ. Aktuální a kvalitní data číselníku jsou základním předpokladem jejich efektivního využívání v dalších elektronických nástrojích projektu NIPEZ.

Data Číselníku NIPEZ musejí zohledňovat např. stav kmenových číselníků, které jsou použity pro tvorbu sad vlastností komodit, dále vývoj trhu veřejných zakázek a dopady jeho změn na nabídku komodit, legislativní změny trhu veřejných zakázek a především požadavky uživatelů na změny obsahu cNIPEZ. V následujících odstavcích jsou popsány typické druhy aktualizací Číselníku NIPEZ, přičemž aktualizace dat související se změnou stromu komodit cNIPEZ je popsána v samostatné kapitole 4.2.1.

Aktualizace Číselníku NIPEZ vyvolané změnou kmenových číselníků

Za kmenové číselníky jsou považovány takové klasifikace a číselníky, které jsou použity pro zpracování pravidel pro popisování předmětu veřejných zakázek (sad vlastností), tj. zejména číselníky Kodifikačního systému NATO (NCS), otevřeného technického slovníku eOTD, klasifikačního

systému eCI@ss a číselníku Státního ústavu pro kontrolu léčiv KLIK v části ATC⁷. U všech těchto číselníků provádějí jejich správci průběžně a pravidelně jejich aktualizaci, proto provozovatel cNIPEZ zajišťuje aktualizaci dat Číselníku NIPEZ v závislosti na změnách těchto číselníků. Do této skupiny prací patří i změny dat Číselníku NIPEZ vyvolané případnou aktualizací klasifikace CPV nebo vydáním její nové verze.

Aktualizace Číselníku NIPEZ při komoditní změně trhu veřejných zakázek

Komoditní změnou trhu veřejných zakázek se rozumí změna vyvolaná přirozeným vývojem trhu, kdy dochází k nabídce nových komodit nahrazujících staré komodity nebo uspokojující zcela nové potřeby nebo jsou stávající komodity inovovány vlivem technologického vývoje. Ve všech těchto případech zajišťuje provozovatel cNIPEZ aktualizaci sad vlastností příslušných komodit Číselníku NIPEZ.

Aktualizace Číselníku NIPEZ při legislativní změně trhu veřejných zakázek

Provozovatel cNIPEZ zajišťuje tento druh aktualizací Číselníku NIPEZ v závislosti na změnách legislativy týkající se trhu veřejných zakázek. Do této skupiny změn patří také změny vyplývající z řídicích aktů vlády ČR. Pro tento druh změn může být příkladem plánovaná aktualizace dat, která vyplývá z usnesení vlády ČR č. 930 (viz dokument [C6]). Podle tohoto usnesení dojde 1.7.2013 k rozšíření seznamu komodit, které jsou povinně nakupovány s využitím institutu centrálního zadavatele v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek. Dojde také k vyhodnocení nákupů na základě stávající úpravy a případně budou navrženy změny pro tento typ nákupů. Provozovatel cNIPEZ bude muset zajistit aktualizaci příslušného datového atributu u dotyčných komodit a zároveň také změnit způsob filtrování záznamů ve stromu komodit ASW cNIPEZ.

4.2.1 Aktualizace klasifikační části Číselníku NIPEZ

Provozovatel cNIPEZ bude provádět aktualizace klasifikačního stromu komoditních skupin a komodit Číselníku NIPEZ v závislosti na identifikaci nesouladu mezi aktuální klasifikací cNIPEZ vycházející z klasifikace CPV a požadavky trhu veřejných zakázek. Mezi typické příklady těchto aktualizací patří úpravy hierarchické struktury klasifikačního stromu Číselníku NIPEZ, úpravy názvů komoditních skupin a komodit a vytváření nových komoditních skupin a komodit.

Lze očekávat – a dosavadní poznatky z rutinního provozu Číselníku NIPEZ to potvrzují, že rozhodující část požadavků na změnu dat cNIPEZ vnesou přímo jeho uživatelé. Významná část těchto požadavků je a bude iniciována nedostatky v samotné klasifikaci CPV, která byla do cNIPEZ převzata. Jak bylo uvedeno v dokumentu „Analýza současného stavu číselníku NIPEZ a návrh změn klasifikační části číselníku“ [B1], byly v číselníku CPV identifikovány čtyři typy chyb:

- nesprávný překlad názvu oddílu, skupiny, třídy či kategorie číselníku CPV do češtiny;
- nesprávná struktura klasifikačního stromu v rámci oddílu, skupiny či třídy CPV;
- duplicita v rámci číselníku CPV;

⁷ ATC je anatomicko-terapeuticko-chemická klasifikace účinných látek léčiv, kterou spravuje Spolupracující centrum Světové zdravotnické organizace pro metodologii statistiky léčiv sídlící v norském Oslo. Kódy a názvy ATC jsou integrovány do sad vlastností komodit cNIPEZ ze skupiny 20 – Léčiva.

- jiné chyby (např. chybějící kategorie nebo nutnost zavedení podrobnějšího rozpadu skupiny či třídy číselníku CPV).

Většina chyb prvních tří typů byla již v Číselníku NIPEZ opravena. Nejzávažnější nedostatky v klasifikaci CPV však patří do čtvrtého typu, kdy uživatelé cNIPEZ nenaleznou ve stromu komodit potřebnou položku. Tato situace nastává v okamžiku, kdy k nakupovanému předmětu VZ chybí odpovídající komodita cNIPEZ nebo je nakupovaný předmět sice zařaditelný k existujícímu kódu cNIPEZ, ale korektně jen jako jeho podřízená komodita (stávající komodita je nazvána příliš obecně).

Postup při přidávání nové komodity do Číselníku NIPEZ

Základní strategií MMR (správce Číselníku NIPEZ) v oblasti aktualizace dat cNIPEZ je zajištění co nejkvalitnějšího obsahu číselníku, který bude co nejlépe vyhovovat praktickým potřebám uživatelů. Tato strategie ale naráží na zásadní nesnáze v podobě nepružné a pomalé aktualizace číselníku CPV ze strany jeho správce, Generálního ředitelství pro vnitřní trh a služby Evropské komise (DG MARKT). Poslední verze číselníku CPV byla vydána v roce 2008 a oficiální termín vydání nové verze ještě nebyl oznámen. V případě požadavku na přidání nové komodity do cNIPEZ prostřednictvím aktualizace CPV je pak řešení takového požadavku v nedohlednu. Proto byl stanoven postup, který řeší situaci v rámci cNIPEZ a využívá připravenou datovou strukturu stromu komodit cNIPEZ, která je nezávislá na struktuře klasifikace CPV. Stanovený postup pro přidání nové komodity do cNIPEZ bude používán v těch případech, kdy správce cNIPEZ shledá takový požadavek uživatele číselníku oprávněným a nová komodita bude využitelná pro klasifikaci a popis předmětu VZ, který se nakupuje často nebo ve velkých počtech či finančních objemech.

Technický postup přidání komodity:

Pro přidávanou (novou) komoditu označenou pro názornost jako Kn bude v komoditním stromu cNIPEZ nalezena nejbližší komodita nebo komoditní skupina Ks, ke které bude možno novou komoditu připojit. Pro novou komoditu Kn se založí nový záznam ve stromu komodit cNIPEZ a připojí se ke Ks, Kn bude tedy podřízená vůči Ks. Komodita Kn dostane přidělený nový kód, který bude vycházet z kódu komodity Ks (z jejího kódu CPV) a za kontrolní číslici bude mít **doplňkový kód cNIPEZ**. Struktura doplňkového kódu cNIPEZ bude navazovat na kontrolní číslici ve formě 2znakového rozšíření ve formátu AN (1 písmeno a 1 číslice). V závěrečném kroku bude komodita Kn připojena k číselníku CPV v místě, které odpovídá kódu CPV pro komoditu Ks. Popsaný způsob tvorby kódu cNIPEZ pro novou komoditu se vyznačuje tím, že z výsledného kódu cNIPEZ lze snadno zpětně odvodit kód CPV, což může být výhodné pro další případné automatické zpracování dat veřejných zakázek.

Příklad: Nynější komoditní skupina **32422000-7 Síťové komponenty** je příliš obecná. Do této kategorie výrobků patří také např. rozbočovače, přepínače, firewally atd. Rozbočovačům pak bude podle definovaného postupu přiřazen doplňkový kód cNIPEZ **A1**, přepínačům **A2**, takže celý kód nové komodity bude **32422000-7A1** pro rozbočovače, **32422000-7A2** pro přepínače atd. V závěrečném kroku budou všechny nové komodity připojeny další vazbou ke klasifikačnímu stromu CPV k záznamu s CPV kódem **32422000-7**.

Důležitá poznámka:

Je nutno připomenout, že komodita a komoditní skupina Číselníku NIPEZ má v tomto číselníku přidělený jednak vlastní kód komodity (skupiny) a jednak prostřednictvím vazby mezi stromem komodit cNIPEZ a klasifikačním stromem CPV také kód CPV. Nyní se téměř u všech komodit a komoditních skupin kódy cNIPEZ a kódy CPV shodují (výjimkou je 80 vrcholových skupin klasifikace cNIPEZ, které nemají ekvivalent v číselníku CPV). Z uvedeného postupu pro přidávání nových komodit do Číselníku NIPEZ vyplývá, že takové komodity budou mít kód cNIPEZ a kód CPV **rozdílný**. V popsaném příkladu je to u rozbočovače kód cNIPEZ **32422000-7A1** a kód CPV **32422000-7**. Při použití takové „non-CPV“ komodity v e-tržišti pro popis předmětu VZ je pak kód cNIPEZ využitý pro klasifikaci nakupované položky a určení sady vlastností pro standardizovaný popis a kód CPV pro účely evidence předmětu VZ v dalších navazujících nástrojích pro elektronické zpracování VZ (viz kapitolu 2.4.2).

Uvedený technický postup bude doprovázen nezbytným schvalovacím postupem, jehož detaily jsou uvedeny v kapitole 4.4.1. Nové (upřesňující) komodity a případně i komoditní skupiny bude do systému cNIPEZ vkládat provozovatel na základě schválení této změny ze strany MMR. Při zařazování „upřesňující“ komodity bude správnost jejího kódu v cNIPEZ kontrolována vůči nadřazené úrovni komoditního stromu. Po schválení změny stromu komodit bude Číselník NIPEZ aktualizován a zveřejněna jeho nová verze.

4.2.2 Zveřejňování aktuálních verzí dat Číselníku NIPEZ

Aktuální verze datového obsahu Číselníku NIPEZ je zveřejňována formou vystavení datového souboru ve formátu XML ke stažení oprávněnými uživateli. Tento soubor obsahuje kompletní seznam komodit Číselníku NIPEZ z komoditního stromu a všechny schválené sady vlastností komodit. Tento kompletní XML soubor je uveřejňován se čtvrtletní periodicitou nebo podle potřeby častěji. S měsíční periodicitou bude uveřejňován přírůstkový (změnový) soubor XML, který bude obsahovat komodity a sady vlastností komodit, u kterých došlo ke změnám od předchozího vydání XML souboru (kompletního nebo přírůstkového).

4.3 Poskytování metodického poradenství při definici předmětu VZ s využitím Číselníku NIPEZ

Účelem metodického poradenství při definici předmětu VZ pro zadavatele a při klasifikaci a katalogizaci prodejního sortimentu (nabízených komodit) pro dodavatele je stanovit metodický postup pro klasifikaci a popis komodit s návazností na Číselník NIPEZ.

Dá se předpokládat, že uživatelé z řad zadavatelů a dodavatelů budou nejčastěji využívat metodického poradenství formou krátkých telefonických nebo e-mailových konzultací. Toto rozsahem omezené metodické poradenství je součástí uživatelské podpory poskytované provozovatelem cNIPEZ na základě smlouvy mezi ním a MMR, tudíž je pro uživatele cNIPEZ bezplatné. Mohou však nastat případy, že uživatel bude mít zájem o poradenství ve formě poskytnutí komplexní služby, která je již uživatelem individuálně hrazena provozovateli cNIPEZ. Takový požadavek lze realizovat podle následujícího postupu:

1. provedení komoditní analýzy u zadavatele/dodavatele – komoditní analýza může být například provedena podle pravidel ABC analýzy. Princip ABC analýzy je odvozen z obecného, tzv. Paretova pravidla, které říká, že pouze 20 % z výčtu možných příčin způsobí 80 % následků, neboli cca 20 % nakupovaných/prodáváných položek se podílí na cca 80 % celkové roční spotřeby zásob zadavatele/ročního odbytu dodavatele.
2. unifikace nákupního/prodejního sortimentu – na provedenou ABC analýzu navazuje podrobnější analýza sortimentu výše uvedených 20 % s cílem unifikace nejdůležitějšího sortimentu zadavatele/dodavatele.
3. standardizace nákupního/prodejního sortimentu
 - a. klasifikace sortimentu s návazností na klasifikační strom komodit Číselníku NIPEZ
 - b. popis vlastností sortimentu s návazností na sady vlastností komodit Číselníku NIPEZ – u každé komodity sortimentu provedení standardizovaného popisu odpovídajícího komoditám Číselníku NIPEZ
4. vytvoření a zavedení katalogu nákupního/prodejního sortimentu – zanesení veškerých položek sortimentu do katalogu
5. navržení organizačního a procesního zajištění periodické klasifikace a katalogizace sortimentu s návazností na Číselník NIPEZ.

4.4 Uživatelská podpora pro Číselník NIPEZ

Uživatelskou podporu Číselníku NIPEZ zajišťuje provozovatel tohoto číselníku. Základním cílem této činnosti je podpora využití Číselníku NIPEZ v poptávkovém procesu zadavatelů veřejných zakázek a v nabídkovém procesu u dodavatelů.

Uživatelská podpora je poskytována následujícím 6 skupinám uživatelů Číselníku NIPEZ:

- pracovníci správce cNIPEZ (MMR),
- zadavatelé veřejných zakázek,
- dodavatelé ucházející se o realizaci veřejných zakázek,
- provozovatelé, resp. koncesionáři e-tržišť, která jsou součástí projektu NIPEZ,
- pracovníci provozovatele Národního elektronického nástroje (NEN),
- provozovatelé a uživatelé jiných elektronických nástrojů, které jsou součástí projektu NIPEZ.

Základní obsah uživatelské podpory pro Číselník NIPEZ

- Řešení technických a metodických požadavků, které nejsou pokryty metodickými pokyny uvedenými v tomto dokumentu. Poskytování metodické podpory uživatelům bude zahrnovat především metodické poradenství při definici předmětu veřejných zakázek s využitím dat cNIPEZ a poradenství při používání cNIPEZ v praxi, tj. jeho praktického používání v různých situacích v průběhu životního cyklu veřejné zakázky;

- Poskytování metodické podpory zadavatelům veřejných zakázek a dodavatelům při implementaci cNIPEZ do jejich vlastních komoditních klasifikačních systémů;
- Poskytování metodické podpory provozovatelům e-tržišť při implementaci cNIPEZ do nástrojů e-tržišť;
- Poskytování metodické podpory správci cNIPEZ pro vývojáře Národního elektronického nástroje (NEN) při implementaci cNIPEZ do NEN;
- Administrace ASW cNIPEZ, zejména správa uživatelských účtů a s nimi spojených uživatelských práv podle kategorií uživatelů a příprava datových souborů s daty cNIPEZ ke zveřejnění.

Komunikační prostředky využívané při poskytování uživatelské podpory

Podpora uživatelům Číselníku NIPEZ a řešení jejich požadavků jsou zajišťovány s využitím následujících komunikačních prostředků:

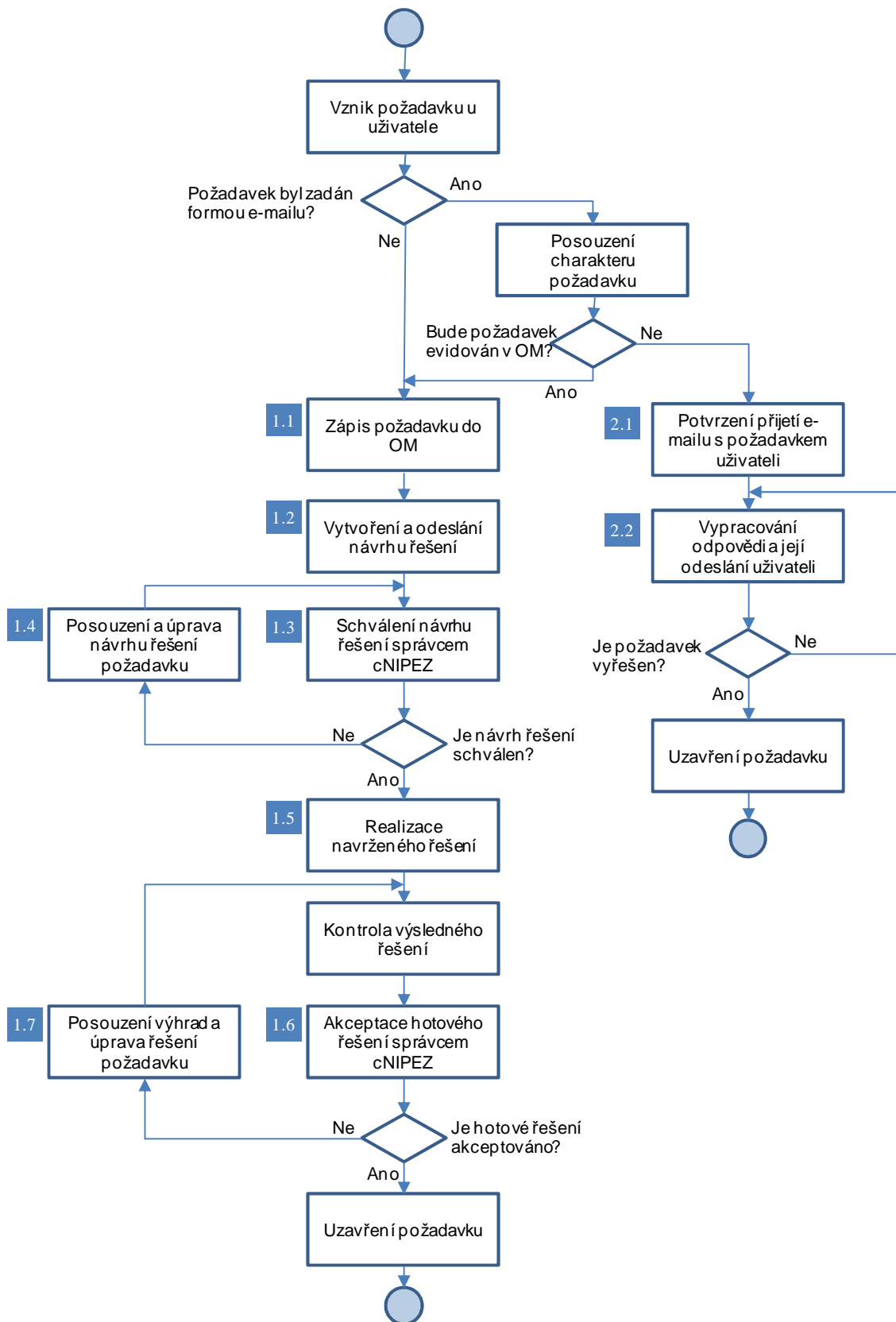
- helpdesková aplikace OfficeMan (zkratka OM)
 - OM je uživatelům k dispozici na internetu, ASW cNIPEZ obsahuje příslušný aktivní odkaz na OM
 - uživatel může provozovatele cNIPEZ požádat o zřízení přístupu do OM, v tom případě může zapisovat své požadavky do OM a sledovat průběh jejich řešení. Uživatel bude zapisovat požadavky do OM a používat funkčnosti OM podle pokynů uvedených v uživatelské příručce OM [B4] a v online nápovědě OM
- elektronická pošta
 - uživatelé mohou svůj požadavek na podporu zaslat kdykoliv na e-mailovou adresu nipezsupport@aura.cz
- telefonická komunikace
 - uživatelská podpora poskytovaná prostřednictvím telefonu (tzv. hotline) na čísle +420 544 508 103, případně internetovým voláním, je uživatelům Číselníku NIPEZ k dispozici v pracovních dnech od 8 do 16 hodin.

4.4.1 Procesní schéma zpracování uživatelských požadavků

Uživatelské požadavky přicházející na oddělení podpory Číselníku NIPEZ prostřednictvím uvedených komunikačních prostředků procházejí následujícími základními procesy:

- Příjem, analýza a klasifikace všech požadavků na podporu;
- Komunikace se zadavatelem požadavku o způsobu a stavu řešení požadavku;
- Řešení požadavků v závislosti na jejich typu a prioritě.

Uvedené základní procesy je při praktickém řešení požadavků zapotřebí rozčlenit na dílčí kroky, které jsou spolu vzájemně propojené soustavou vazeb. Nejprůhledněji je pak možno průběh řešení požadavku znázornit v podobě procesního schématu. Na Obr. 4-2 je uvedeno procesní schéma, podle kterého aktuálně postupují pracovníci oddělení podpory cNIPEZ při řešení uživatelských požadavků zaslaných buď písemně e-mailem nebo zaevidovaných do helpdeskového systému OfficeMan.

Obr. 4-2: Procesní schéma zpracování uživatelských požadavků

Na základě zkušeností z dosavadního provozu Číselníku NIPEZ a související uživatelské podpory lze uvést, že většina požadavků zaevidovaných v OM nevyžaduje komplexní dvoufázový proces schvalování, který je uvedený na Obr. 4-2. Tyto požadavky se týkají převážně metodického poradenství a dotazů na správnou klasifikaci komodit. V těchto případech bude proces řešení požadavku končit bodem 1.2 schématu. Zmíněný dvoufázový proces schvalování je určený pro uživatele z řad pracovníků správce cNIPEZ, který bude aplikovaný např. při požadavku na zařazení nové komodity do stromu komodit cNIPEZ. Poté, co oddělení podpory vytvoří návrh řešení požadavku (bod 1.2), posuzuje tento návrh správce cNIPEZ. Realizace požadavku následuje až po schválení návrhu řešení (body 1.3 a 1.5). Dalším procesním krokem je kontrola výsledku řešení správcem a teprve až po kladném výsledku této kontroly a akceptování hotového řešení je požadavek uzavřen.

Praktické provedení jednotlivých kroků zpracování požadavků v helpdesku OM je popsáno v uživatelské příručce OM [B4].

5 Využití Číselníku NIPEZ pro tvorbu elektronických katalogů

5.1 Charakteristika východisek pro tvorbu elektronických katalogů

Elektronickým katalogem se pro účely této metodiky rozumí seznam položek komodit, který má svoji vnitřní strukturu založenou na jednotné klasifikaci komodit a je v elektronické podobě.

Pro účely této metodiky jsou rozlišovány dva typy katalogu:

- **Slepý katalog** – evidence typových dodávek, služeb a stavebních prací, která slouží především pro tvorbu zadávací dokumentace k veřejné zakázce a je tak především dílem zadavatele, který pomocí slepého katalogu definuje to, co má být předmětem plnění veřejné zakázky. Položkou slepého katalogu může být např. typová limuzína střední třídy nebo typový pracovní stůl pro pracovní pozici na úrovni referenta.
- **Ostrý katalog** – evidence informací o nakupovaných komoditách. Na rozdíl od slepého katalogu obsahuje údaje o konkrétních dodávkách, službách a stavebních pracích, tj. obsahuje údaje z uzavřených smluv a objednávek (např. název výrobku, cena, název dodavatele apod.) Položkou ostrého katalogu může být např. Škoda Octavia Ambition 2.0 TDI CR 81 kW nebo Pracovní stůl GALANT 120x60.

Určitým typem ostrého katalogu je i **Resortní seznam nakupovaných položek** (dále jen RSNP), který musí být nedílnou součástí každého resortního systému centralizovaného zadávání (dále jen RSCZ). Problematika RSNP je popsána dále v textu.

Používání elektronických katalogů v rámci zadávání veřejných zakázek MMR upravilo již v roce 2007 následujícími metodickými předpisy:

- Metodický postup pro elektronické katalogy – minimální obsahové náležitosti, verze 1.0, MMR, 2007 (dále jen „Metodika k používání elektronických katalogů“)
- Elektronické katalogy – praktické příklady použití, verze 1.0, vytvořilo ASD Software, s.r.o. pro MMR, 2007

V Metodice k používání elektronických katalogů byly vymezeny atributy elektronického katalogu používaného v zadávacím řízení podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách [C1]. Tyto atributy jsou uvedeny v následující tabulce.

Číslo atributu	Název atributu	Závaznost atributu
01	Identifikace produktu	DOPORUČENÁ
02	Název produktu	POVINNÁ
03	Popis produktu	POVINNÁ
04	Údaj o ceně produktu	POVINNÁ

Číslo atributu	Název atributu	Závaznost atributu
05	Údaj o množství produktu	PODMÍNEČNÁ
06	Údaj o způsobu dodání produktu	PODMÍNEČNÁ
07	Údaj o případných vadách produktu	PODMÍNEČNÁ
08	Údaj o čase platnosti údajů	DOPORUČENÁ
09	URI (odkaz na místo v adresářové struktuře)	VOLITELNÁ
10	Země původu	VOLITELNÁ
11	Digitální podpis	POVINNÁ

Tab. 5-1: Atributy elektronického katalogu používaného dle ZVZ

Problematika elektronických katalogů byla rovněž upravena v následujících metodických dokumentech:

- Závazné minimální požadavky na technickou charakteristiku objednávkových systémů veřejné správy při zadávání VZ, MMR, 2010;
- Zpracování kategorizace a standardizace komodit vhodných pro zadávání prostřednictvím e-tržišť, MMR, 2010;
- Minimální požadavky na vytvoření a provozování resortního seznamu nakupovaných položek (viz dokument [C7]) vydané MMR v souladu s Minimálními požadavky na vytvoření a provoz resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek schválenými usnesením vlády ze dne 20. července 2011 č. 563 k resortním systémům centralizovaného zadávání veřejných zakázek, MMR, 2012 (dále je tato metodika uvedena pod zkráceným označením „Minimální požadavky na RSNP“).

V Minimálních požadavcích na RSNP byly vymezeny atributy elektronického katalogu plnícího funkci RSNP. Tyto atributy jsou uvedeny v následující tabulce.

Název datového prvku	Formát datového prvku	Existence v RSNP
Identifikátor položky	Kód Číselníku NIPEZ_Kód slepého katalogu_Kód ostrého katalogu	POVINNÁ
Vazba na položku slepého katalogu	Kód slepého katalogu	PODMÍNEČNÁ

Název datového prvku	Formát datového prvku	Existence v RSNP
Vazba na položku RSK ⁸	Kód Číselníku NIPEZ	POVINNÁ
Název položky	Prostý text	POVINNÁ
Sada vlastností	Pokud bude použita sada z Číselníku NIPEZ, bude se jednat o kód sady vlastností z Číselníku NIPEZ	DOPORUČENÁ
Neparametrický popis produktu	Prostý text	PODMÍNEČNÁ
Cena bez DPH	Kč	POVINNÁ
Sazba DPH	%	POVINNÁ
Cena s DPH	Kč	POVINNÁ
Benchmarková cena bez DPH	Kč	PODMÍNEČNÁ
Údaj o tom, zda byla položka pořízena v rámci RSCZ	Logická hodnota (ANO/NE)	POVINNÁ
Zdůvodnění nákupu mimo RSCZ	Prostý text	PODMÍNEČNÁ
Číslo smlouvy	Číslo smlouvy	POVINNÁ
Název dodavatele	Prostý text	POVINNÁ
IČ dodavatele	Numerický údaj	POVINNÁ
Adresa dodavatele	Prostý text	DOPORUČENÁ
Další kontaktní údaje dodavatele	Prostý text	DOPORUČENÁ
Údaj o způsobu dodání produktu	Prostý text	DOPORUČENÁ
Údaj o případných vadách produktu	Prostý text	DOPORUČENÁ
Údaj o tom, zda byla komodita zařazena do spotřebního koše	Logická hodnota (ANO/NE)	PODMÍNEČNÁ
Obrázek	Fotografie či schematický náčrt ve standardním formátu a rozlišení	DOPORUČENÁ
Stav položky	PLATNÁ/NEPLATNÁ	POVINNÁ

Tab. 5-2: Atributy záznamu v RSNP

⁸ Resortní seznam komodit. Podle [C7] jde o seznam komodit, které budou nakupovány centralizovaně v rámci daného RSCZ; tento seznam bude obsahovat minimálně komodity z minimálního povinného seznamu komodit.

V následujících kapitolách je podrobně rozvedeno využití Číselníku NIPEZ v obou výše uvedených příkladech, které jsou metodicky upraveny z pohledu obsahových náležitostí, tj. použití Číselníku NIPEZ v elektronickém katalogu dle ZVZ a rámci RSNP.

5.2 Využití Číselníku NIPEZ v elektronickém katalogu dle ZVZ

V právním řádu České republiky se vyskytuje pojem elektronického katalogu pouze v ZVZ, který definuje elektronický katalog jako soubor informací obsahující ceny odpovídající jednotlivým položkám předmětu veřejné zakázky, popis takových položek, případně další údaje s nimi související. ZVZ v ustanovení § 149 odst. 7 předpokládá použití elektronického katalogu jako formy podání nabídky, a to zejména v případě veřejných zakázek zadávaných zadavatelem na základě rámcové smlouvy nebo v dynamickém nákupním systému. Příslušné ustanovení je ale jen deklaratorní, a tak jedinou povinností, kterou zákon vyžaduje v souvislosti s používáním elektronických katalogů, je splnění požadavků zákona na elektronické nástroje. Pro účastníky zadávacího řízení (zadavatele, uchazeče, sekundárně i provozovatele elektronických nástrojů pro zadávání veřejných zakázek) to znamená, že elektronický katalog jakožto soubor informací vyměňovaných prostřednictvím elektronických nástrojů musí být součástí atestace příslušného elektronického nástroje podle ZVZ a **vyhlášky č. 9/2011 Sb.**, kterou se stanoví podrobnější podmínky týkající se elektronických nástrojů a úkonů učiněných elektronicky při zadávání veřejných zakázek a podrobnosti týkající se certifikátu shody.

Výše uvedená vyhláška ani ZVZ žádným způsobem neupravuje přímo potřebnou klasifikaci pro elektronické katalogy. Z ustanovení ZVZ však vyplývá povinnost používat klasifikaci CPV. Z tohoto důvodu MMR doporučuje, aby vazba na klasifikaci CPV, která je nedílnou součástí Číselníku NIPEZ, byla i nedílnou součástí každého elektronického katalogu.

Použití elektronických katalogů je upraveno metodicky zejména ve výše zmiňované Metodice k používání elektronických katalogů. V této metodice nejsou rovněž kladeny žádné nároky na používání určité klasifikace. Metodika však doporučuje používání jednotné identifikace u jednotlivých položek elektronického katalogu. V návaznosti na zavedení Číselníku NIPEZ do praxe MMR doporučuje, aby identifikace každé položky elektronického katalogu vycházela z identifikace Číselníku NIPEZ. Každá položka elektronického katalogu pak bude charakterizována prostřednictvím následujících datových prvků:

- Vazba na klasifikační část Číselníku NIPEZ daná kódem cNIPEZ
- Jednoznačný kód položky slepého katalogu
- Jednoznačný kód položky ostrého katalogu

Kód ostrého katalogu bude položce elektronického katalogu přiřazen až poté, co bude uzavřena smlouva s vítězným dodavatelem v rámci daného zadávacího řízení.

V případě, že se zadavatel rozhodne pro parametrický popis položky slepého katalogu, pak MMR doporučuje, aby využil sady vlastností obsažené v Číselníku NIPEZ. Nedílnou součástí každé

položky pak musí být i datové prvky související s použitými sadami vlastností, tj. pro účely slepého katalogu následující datové atributy:

- Kód vlastnosti z cNIPEZ;
- Název vlastnosti z cNIPEZ;
- Hodnota vlastnosti (nastavená dle definice vlastnosti v cNIPEZ vyplněná uživatelem elektronického katalogu);
- Hodnota zvoleného operátoru z cNIPEZ (v případě, že se k vlastnosti váží operátory);
- Název měrné jednotky z cNIPEZ (v případě měřené hodnoty).

Všechny výše zmíněné datové atributy, resp. jejich definice, jsou součástí XML souborů, jejichž prostřednictvím jsou publikovány komodity a sady vlastností cNIPEZ. V Číselníku NIPEZ jsou nyní k dispozici sady vlastností, které lze použít k sestavení slepého katalogu. Jsou to vlastnosti sloužící pro vytvoření popisu předmětu veřejné zakázky, nikoliv vlastnosti identifikující konkrétní výrobek, službu či stavební práci. O případném rozšíření datové náplně cNIPEZ o hodnoty vlastností konkrétních komodit, aby bylo možno Číselník NIPEZ využít i pro tvorbu ostrých katalogů, se uvažuje až v rámci dalšího rozvoje Číselníku NIPEZ.

Praktické ukázky slepého a ostrého katalogu s využitím Číselníku NIPEZ jsou uvedeny v následujících dvou tabulkách.

Charakteristika katalogové položky		Slepý katalog	Ostrý katalog
Zařazení položky katalogu v klasifikaci	Kód Číselníku NIPEZ	33611000-6	33611000-6
	Název Číselníku NIPEZ	Antacida	Antacida
	Kód položky slepého katalogu	L021 ⁹	L021
	Název položky slepého katalogu	Léčiva na pálení žáhy	Léčiva na pálení žáhy
	Kód položky ostrého katalogu		L021-01 ¹⁰
	Název položky ostrého katalogu		RENNIE SPEARMINT BEZ CUKRU

⁹ Formát kódu je plně na uvážení zadavatele. Pro přehlednost je možné zahrnout do kódu i vazbu na Číselník NIPEZ. Výsledný kód by pak vypadal následovně: 33611000-6_L021

¹⁰ Formát kódu je rovněž plně na uvážení zadavatele. V daném případě byla do kódu zahrnuta vazba na označení položky slepého katalogu. Zadavatel má také možnost použít jednoznačné kódové označení výrobku dodavatelem.

Charakteristika katalogové položky		Slepý katalog	Ostrý katalog
Popis položky katalogu pomocí vlastností	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004583#1	0154-2#02-004583#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	ATC	ATC
	Hodnota vlastnosti	A02AD01 Kombinace běžných solí	A02AD01 Kombinace běžných solí
	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004584#1	0154-2#02-004584#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Cesty podání	Cesty podání
	Hodnota vlastnosti	POR Perorální podání	POR Perorální podání
	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004585#1	0154-2#02-004585#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Obal	Obal
	Hodnota vlastnosti	BLI Blistr	BLI Blistr
	Název vlastnosti		Cena za 1 balení bez DPH
	Hodnota vlastnosti		52
	Měrná jednotka vlastnosti		Kč
	Název vlastnosti		Balení
	Hodnota vlastnosti		36
	Měrná jednotka vlastnosti		tablety
	Název vlastnosti		IČ dodavatele
	Hodnota vlastnosti		45359326
	Název vlastnosti		Název dodavatele
	Hodnota vlastnosti		PHOENIX lékárenský velkoobchod, a.s.
	Název vlastnosti		Číslo smlouvy s dodavatelem
Hodnota vlastnosti		20123406	
Název vlastnosti		Odkaz na produktový list	
Hodnota vlastnosti		http://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?kod=0047924	

Tab. 5-3: Ukázka č. 1 slepého a ostrého katalogu, které využívají Číselník NIPEZ

Charakteristika katalogové položky		Slepý katalog	Ostrý katalog
Zařazení položky katalogu v klasifikaci	Kód Číselníku NIPEZ	15710000-8	15710000-8
	Název Číselníku NIPEZ	Průmyslová krmiva pro hospodářská a jiná zvířata	Průmyslová krmiva pro hospodářská a jiná zvířata
	Kód položky slepého katalogu	K233	K233
	Název položky slepého katalogu	Melasovaná vláknina	Melasovaná vláknina
	Kód položky ostrého katalogu		K233-01
	Název položky ostrého katalogu		Epona Chaffy Basic
Popis položky katalogu pomocí vlastností	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004931#1	0154-2#02-004931#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Druh zvířete	Druh zvířete
	Hodnota vlastnosti	Koně	Koně
	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004932#1	0154-2#02-004932#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Druh krmiva podle způsobu zpracování	Druh krmiva podle způsobu zpracování
	Hodnota vlastnosti	Melasová krmiva	Melasová krmiva
	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004933#1	0154-2#02-004933#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Druh krmiva podle složení	Druh krmiva podle složení
	Hodnota vlastnosti	Doplňkové krmivo – jiné	Doplňkové krmivo – jiné
	Kód vlastnosti z Číselníku NIPEZ	0154-2#02-004935#1	0154-2#02-004935#1
	Název vlastnosti z Číselníku NIPEZ	Druh krmiva podle původu	Druh krmiva podle původu
	Hodnota vlastnosti	Rostlinná	Rostlinná
	Název vlastnosti		Cena za 1 balení bez DPH
	Hodnota vlastnosti		250
	Měrná jednotka vlastnosti		Kč
	Název vlastnosti		Balení
Hodnota vlastnosti		12,5	

Charakteristika katalogové položky		Slepý katalog	Ostrý katalog
	Měrná jednotka vlastnosti		kg
	Název vlastnosti		IČ dodavatele
	Hodnota vlastnosti		26497000
	Název vlastnosti		Název dodavatele
	Hodnota vlastnosti		EQUISERVIS, spol. s r.o.
	Název vlastnosti		Číslo smlouvy s dodavatelem
	Hodnota vlastnosti		20121211
	Název vlastnosti		Odkaz na produktový list
	Hodnota vlastnosti		http://www.prirodnikrmiva.cz/14-melasovana-vlaknina.html medication/detail.php?kod=0047924

Tab. 5-4: Ukázka č. 2 slepého a ostrého katalogu, které využívají Číselník NIPEZ

5.3 Využití Číselníku NIPEZ pro elektronické katalogy v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání

Použití Číselníku NIPEZ je v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání povinné (viz kapitola 2.4.2.2). Povinnost vyplývá zejména z ustanovení Minimálních požadavků na vytvoření a provoz resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek schválených vládou České republiky jako čl. II usnesení ze dne 20. července 2011 č. 563. V této souvislosti MMR vydalo i již zmiňovaný upřesňující metodický dokument [C7] – Minimální požadavky na RSNP.

V rámci Minimálních požadavků na RSNP MMR stanovilo požadavek na jednoznačnou identifikaci každé položky RSNP, která musí vycházet z Číselníku NIPEZ. Struktura identifikátoru položky RSNP musí být následující:

Kód Číselníku NIPEZ_Kód slepého katalogu_Kód ostrého katalogu

Příkladem může být identifikátor **34111200-0_T1_01**, kde 34111200-0 je kód cNIPEZ pro limuzíny, T1 je označení pro položku slepého katalogu (např. typová limuzína střední třídy) a 01 je označení konkrétního nakupovaného výrobku (např. Škoda Octavia Ambition 2.0 TDI CR 81 kW). V případě, že pověřující zadavatel nakupuje jiný výrobek (nebo stejný výrobek od jiného dodavatele) na základě jedné z výjimek stanovených v Minimálních požadavcích na RSCZ, pak musí založit novou položku RSNP a identifikovat ji např. 34111200-0_T1_02. Pokud není standardizace pro danou komoditu v RSCZ na takové úrovni, aby bylo možné přiřadit každé položce RSNP kód slepého katalogu, pak může být kód slepého katalogu dočasně označen „XX“.

V rámci Minimálních požadavků na RSNP MMR rovněž stanovilo požadovanou datovou strukturu RSNP, která obsahuje i datové prvky z Číselníku NIPEZ. Jedná se o datové prvky uvedené v následující tabulce.

Název datového prvku	Formát datového prvku	Existence v RSNP	Potřeba evidovat u datového prvku i historické hodnoty s uvedením od kdy do kdy platily	Poznámka
Vazba na položku resortního seznamu komodit	Kód cNIPEZ	POVINNÁ	NE	Datový prvek definující relaci na položku resortního seznamu komodit (RSK)
Sada vlastností	Pokud bude použita sada z cNIPEZ, bude se jednat o kód sady vlastností cNIPEZ	DOPORUČENÁ	NE	Každá sada vlastností se bude skládat z následujících datových prvků: <ul style="list-style-type: none"> • Kód vlastnosti • Název vlastnosti • Definice vlastnosti • Typ vlastnosti (měřená, logická apod.) • Hodnota vlastnosti • Měrná jednotka (v případě typu „měřená hodnota“)

Tab. 5-5: Využití Číselníku NIPEZ v rámci RSNP

MMR doporučuje, aby se výše uvedené datové prvky a struktura identifikátoru položky uplatnily i u katalogů v systémech centralizovaného zadávání, které se povinně neřídí ustanoveními Minimálních požadavků na RSNP.

6 Seznam literatury

V této kapitole je uvedena literatura a zdrojové dokumenty, které byly pro tvorbu předkládaného metodického pokynu použity, nebo se z nich při jeho tvorbě vycházelo.

6.1 Normy a standardy

- [A1] ISO 22745-11:2010. *Industrial automation systems and integration – Open technical dictionaries and their application to master data, Part 11: Guidelines for the formulation of terminology*. Ženeva: International Organization for Standardization, 2010.
- [A2] ISO 22745-20:2010. *Industrial automation systems and integration – Open technical dictionaries and their application to master data, Part 20: Procedures for the maintenance of an open technical dictionary*. Ženeva: International Organization for Standardization, 2010.
- [A3] ISO/TS 22745-30:2009. *Industrial automation systems and integration – Open technical dictionaries and their application to master data, Part 30: Identification guide representation*. Ženeva: International Organization for Standardization, 2009.
- [A4] ISO 8000-110:2009. *Data quality, Part 110: Master data: Exchange of characteristic data: Syntax, semantic encoding, and conformance to data specification*. Ženeva: International Organization for Standardization, 2009.

6.2 Dokumentace související s Číselníkem NIPEZ

- [B1] REJMAN, S., MORAVEC, M., BOGÁR, J. *Analýza současného stavu číselníku NIPEZ a návrh změn klasifikační části číselníku*. Brno: AURA, s.r.o., 2011. Výstupní dokument projektu „Zpracování kategorizace a standardizace pro ostatní komodity“. ID MMR-KOM-DKN 002/11.
- [B2] REJMAN, S., MORAVEC, M. *Koncepce správy číselníku NIPEZ*. Brno: AURA, s.r.o., 2011. Výstupní dokument projektu „Zpracování kategorizace a standardizace pro ostatní komodity“. ID MMR-KOM-DKN 003/11.
- [B3] STANČÍKOVÁ, S., DRÁBKOVÁ, A., DUŠIL, J., REJMAN, S. *Základní uživatelská příručka informační podpory správy číselníku NIPEZ*. Brno: AURA, s.r.o., 2011. Výstupní dokument projektu „Zpracování kategorizace a standardizace pro ostatní komodity“. ID MMR-KOM-DUN 004/11.
- [B4] DUŠIL, J., REJMAN, S. *Uživatelská příručka helpdeskové softwarové aplikace OfficeMan*. Brno: AURA, s.r.o., 2012.

6.3 Legislativa

- [C1] Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.
- [C2] Usnesení vlády ze dne 11. července 2007 č. 763 o Metodice k používání některých všeobecných technických specifikací při zadávání veřejných zakázek na nákup osobních počítačů a jeho příloha.
- [C3] Usnesení vlády ze dne 15. června 2011 č. 451 o Seznamu komodit, které budou pořizovány a obměňovány prostřednictvím elektronického tržiště, o Vzorovém provozním řádu elektronických tržišť, o Metodickém pokynu k vybraným chybám

v klasifikaci CPV a o změně usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343, k používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při vynakládání finančních prostředků.

- [C4] Příloha č. 1 k usnesení vlády č. 451 – Seznam komodit, které budou pořizovány a obměňovány prostřednictvím elektronického tržiště.
- [C5] Příloha č. 3 k usnesení vlády č. 451 – Metodický pokyn k vybraným chybám v klasifikaci CPV schválené nařízením komise (ES) č. 213/2008 ze dne 28. listopadu 2007, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o společném slovníku pro veřejné zakázky (CPV) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupech při zadávání zakázek, pokud jde o přezkum CPV.
- [C6] Usnesení vlády České republiky ze dne 14. prosince 2011 č. 930 o Minimálním povinném seznamu komodit povinně nakupovaných s využitím institutu centrálního zadavatele v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek v souladu s minimálními požadavky na vytvoření a provoz resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek.
- [C7] Minimální požadavky na vytvoření a provozování resortního seznamu nakupovaných položek. Praha: Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012, [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/getdoc/b7cf9309-b197-4ebf-adff-e9d66446e6b1/Minimalni-pozadavky-na-vytvoreni-a-provozovani-res>.
- [C8] Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 až 2015. Praha: Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj, 2011, [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/getdoc/8f39cd67-eef6-46ac-9b79-06ed11f5aeb6/Strategie-elektronizace-zadavani-VZ-2011-2015>.
- [C9] Doporučení MMR k postupu zadavatele při stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky v závislosti na definování předmětu veřejné zakázky s využitím číselníku NIPEZ a v souvislosti se spuštěním „nového“ systému elektronických tržišť. Praha: Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012, [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=a9455237-af77-4dbf-9979-f220e1b9927d>.

6.4 Ostatní dokumentace a literatura

- [D1] DELOITTE ČR. *Zpracování kategorizace a standardizace komodit vhodných pro zadávání prostřednictvím e-tržiště*. Studie pro MMR. Praha: 2010.

7 Přílohy

Příloha č. 1 – Klasifikační systém CPV

Tento klasifikační systém je označován také jako společný slovník pro veřejné zakázky – Common Procurement Vocabulary. Klasifikace CPV je vydávána a spravována Generálním ředitelstvím pro vnitřní trh a služby Evropské komise a členské státy EU ji využívají při specifikaci předmětů veřejných zakázek. V České republice je používání CPV v oblasti veřejných zakázek upraveno zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále také zkráceně jako ZVZ). Zaměření CPV na oblast veřejných zakázek a závazné používání této klasifikace v EU byly hlavními důvody, proč byl klasifikační systém CPV vybrán za základ klasifikační části Číselníku NIPEZ.

CPV se skládá z hlavního slovníku a doplňkového slovníku. Hlavní slovník je založen na stromové struktuře, jež je tvořena nejvýše devítimístnými kódy se slovním popisem klasifikovaného produktu, činnosti nebo služby. Základní osmimístná část kódu je doplněná o devátou číslici, která slouží jako kontrolní znak.

Číselný kód CPV má následující strukturu:

- a) oddíly, určené prvními dvěma číslicemi (XX000000-Y),
- b) skupiny, určené prvními třemi číslicemi (XXX00000-Y),
- c) třídy, určené prvními čtyřmi číslicemi (XXXX0000-Y),
- d) kategorie, určené prvními pěti číslicemi (XXXXX000-Y).

Každá z posledních tří číslic kódu odpovídá dalšímu upřesnění v rámci jednotlivých kategorií.

Celkem klasifikace CPV obsahuje 9 454 záznamů, které jsou rozděleny do:

- 45 oddílů,
- 272 skupin,
- 1 002 tříd,
- 8 135 kategorií.

Toto rozdělení kódů CPV na několik sekcí podle hloubky zanoření v klasifikačním stromu je terminologicky poměrně nešťastné, protože oddíly, skupiny, třídy či kategorie lze ve většině jazyků (češtinu nevyjímaje) označit za synonyma a tudíž uživatelé v orientaci příliš nepomohou. Klasifikační strom Číselníku NIPEZ, který je odvozený z CPV, proto pro ně používá pouze souhrnné označení komoditní skupiny.

K rozšíření popisu komodity klasifikované podle CPV může být použit doplňkový slovník. Položky doplňkového slovníku jsou označeny pětímístným alfanumerickým kódem, kterému odpovídá slovní popis umožňující další upřesnění charakteristik nebo účelu komodity, která je předmětem nákupu.

Alfanumerický kód doplňkového slovníku CPV obsahuje:

- první úroveň určenou písmenem stanovujícím sekci,

- druhou úroveň určenou písmenem vymezuujícím skupinu,
- třetí úroveň určenou třemi číslicemi odpovídajícími pododdílům, přičemž poslední číslice slouží k ověření předešlých čísel.

Uživatel tedy může po provedení základní klasifikace nakupované komodity její popis upřesnit použitím několika kódů z doplňkového slovníku CPV (specifikovat např. materiál použitý k výrobě komodity nebo její odolnost proti ohni), ale vzhledem k celkovému počtu dostupných doplňkových kódů (celkem 903) a jejich struktuře jde v porovnání se sadami vlastností cNIPEZ o jednoduchý nástroj s velmi omezenými možnostmi, který zdaleka nepokrývá potřeby standardizovaného popisu předmětu VZ.

Významnou výhodou klasifikace CPV je dostupnost tohoto číselníku ve 22 jazycích. Podobně jako u jiných klasifikačních systémů však u CPV chybí podrobnější a rozsáhlejší popis jednotlivých komodit a komoditních skupin, který by uživateli usnadnil a upřesnil výběr konkrétního kódu CPV. Uživateli jsou k dispozici pouze stručná „Příručka ke společnému slovníku pro veřejné zakázky (CPV)“ a dokument „CPV 2008 vysvětlivky“, které tuto potřebu pokrývají pouze z malé části.

Příloha č. 2 – Klasifikace produkce CPA

Originální označení této klasifikace v anglickém jazyce je Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community.

V České republice tuto klasifikaci produkce zavedl Český statistický úřad pod označením CZ-CPA v rámci zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Zavedení CZ-CPA přímo navazuje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 451/2008 z dubna 2008, kterým se zavedla nová statistická klasifikace produkce podle činností (CPA) v EU.

Klasifikace produkce (CZ-CPA), která zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny v ekonomice, nahradila Standardní klasifikaci produkce (SKP), vydanou sdělením Českého statistického úřadu č. 589/2002 Sb. z prosince 2002. Klasifikace CZ-CPA je v elektronické podobě k dispozici na internetových stránkách úřadu na adrese www.czso.cz.

Klasifikace CZ-CPA je tvořena:

- a) první úrovní, jejíž položky jsou označeny jednomístným písmenným kódem (sekce),
- b) druhou úrovní, jejíž položky jsou označeny dvoumístným číselným kódem (oddíl),
- c) třetí úrovní, jejíž položky jsou označeny trojmístným číselným kódem (skupiny),
- d) čtvrtou úrovní, jejíž položky jsou označeny čtyřmístným číselným kódem (třídy),
- e) pátou úrovní, jejíž položky jsou označeny pětimístným číselným kódem (kategorie),
- f) šestou úrovní, jejíž položky jsou označeny šestimístným číselným kódem (subkategorie).

Klasifikace CZ-CPA obsahuje celkem 5 429 položek rozdělených do:

- 21 sekcí,
- 88 oddílů,
- 261 skupin,
- 575 tříd,

- 1 342 kategorií,
- 3 142 subkategorií.

Hlavním principem pro zařizování produkce dle CPA je kritérium průmyslového původu. Každý statek, ať již je přemístitelný či nikoliv, výrobek nebo služba, je přiřazen právě a pouze k jedné ekonomické činnosti. Klasifikace CPA je navázána na systém dalších mezinárodních klasifikací (např. na klasifikaci ekonomických činností NACE, na klasifikaci pro statistiku mezinárodního obchodu, na klasifikaci Světové celní organizace atd.). Hlavním účelem CPA je pak poskytnutí základu pro přípravu statistik produkce členských států EU a možnosti porovnat statistiky produkce na evropské a mezinárodní úrovni. CPA má hlavní roli v krátkodobých statistikách, systémech národních účtů, platební bilanci a dalších statistických využitích.

Z pohledu využití v Číselníku NIPEZ byla klasifikace CPA/CZ-CPA inspirací pro autory sad vlastností především z oblasti komodit charakteru služeb.

Příloha č. 3 – Klasifikace UNSPSC

Plný název této klasifikace je The United Nations Standard Products and Services Code. Tato mezinárodní klasifikace se využívá jako jednotný základ pro integraci dat při akvizici zboží a služeb s využitím informačních systémů.

Klasifikace UNSPSC byla vytvořena Statistickou divizí Organizace spojených národů a firmou Dun & Bradstreet v roce 1998. Jedná se o otevřenou, univerzálně použitelnou detailní klasifikaci produktů a služeb. Umožňuje klasifikovat materiál, nástroje, příslušenství, náhradní díly i poskytované služby. V souvislosti s Číselníkem NIPEZ, konkrétně jeho datovým obsahem, je významná ta skutečnost, že se na tvorbě a podpoře rozšiřování UNSPSC v praxi podílela asociace ECCMA, pozdější autor datového slovníku eOTD (viz dále).

UNSPSC má tyto základní funkce:

- Zpřístupnění zdrojů – identifikace významných dodavatelů specifického produktu nebo služby;
- Analýza nákladovosti – možnost porovnání cen nabízených produktů;
- Informace o produktech – integrace jednoho druhu produktu nebo služby pod běžným názvem, který potenciální zákazníci užívají při jejich hledání;
- Mezinárodní komunikaci – existují k ní převodníky do dalších mezinárodně používaných klasifikací.

Za účelem zkvalitňování obsahu a zvýšení univerzálnosti použití UNSPSC byly pro tuto klasifikaci vytvořeny převodníky na další klasifikační systémy, jako je CPV, SIC – systém pro klasifikaci průmyslových oborů (Standard Industrial Classification) apod.

Kód UNSPSC kategorizuje výrobky a služby v pěti úrovních: segment, skupina, třída, komodita a obchodní funkce. Jeho základní hierarchická struktura je čtyřúrovňová, pátá úroveň je nepovinná (9. a 10. číslice kódu) a vyjadřuje obchodní funkci, která může být přidána k označení obchodního

vztahu s dodavatelem, jako je pronájem/leasing, velkoobchod, maloobchod nebo že jde o dodavatele, který komoditu skutečně vyrábí.

Každá úroveň UNSPSC obsahuje dvoucifernou číselnou hodnotu a textový popis.

Číselný kód UNSPSC má následující strukturu:

- a) segment – pro analytické účely (XX000000),
- b) skupina – pro kategorie zboží (XXXX0000)
- c) třída – pro rozlišení druhu použití (XXXXXX00)
- d) komodita – pro zaměnitelnost (XXXXXXXXXX),
- e) obchodní funkce – pro bližší specifikaci dodávky.

Klasifikace UNSPSC obsahuje:

- 55 segmentů,
- 352 skupiny,
- 2076 tříd,
- 18716 komodit.

V porovnání s ostatními v praxi rozšířenými klasifikacemi má číselník UNSPSC poměrně dobře zpracované definice komodit, což znamená, že uživatel u většiny komodit tohoto číselníku nalezne pro daný kód a název komodity také její podrobnější popis. Podobně jako klasifikace CPA posloužila i klasifikace UNSPSC jako zdroj informací autorům, kteří vytvářeli sady vlastností pro komodity Číselníku NIPEZ.

Příloha č. 4 – Systém klasifikace zásob NATO

Armády členských zemí NATO využívají pro zajištění procesů spojených se zásobováním a logistickou podporou svých činností rozsáhlé a komplexní informační systémy. Evidence a správa rozsáhlých zásob materiálu, zbraní, munice, náhradních dílů a nejrůznějších provozních prostředků si vyžádala implementaci jednotného systému klasifikace zásob NATO. Tento systém vychází z Federálního klasifikačního systému zásob Spojených států. Umožňuje, aby byly položky rozděleny do:

- skupin (NATO Supply Group - NSG), což je široká oblast obecně příbuzných položek zásobování se stejnými fyzikálními, mechanickými nebo funkčními charakteristikami nebo se stejným využitím v jedné dané oblasti;
- tříd (NATO Supply Class - NSC). Třídy zásob jsou hierarchicky podřízeny skupinám a tím je dále upřesňují. Každá třída pokrývá poměrně homogenní oblast produktů, které jsou spolu spojeny na základě jednoho z následujících kritérií:
 - společné fyzické nebo výkonnostní charakteristiky;
 - vztah jejich součástí, příslušenství a doplňků k nejbližším skupinám vyšší úrovně, pro které jsou specificky určeny;
 - skutečnost, že tyto položky jsou zpravidla obstarávány nebo vydávány k použití společně.

Klasifikační kód používá čtyřmístné číslo, kde první dvě číslice identifikují skupinu a druhé dvě číslice třídu v rámci dané skupiny.

System klasifikace zásob NATO obsahuje:

- 80 skupin,
- 666 tříd.

Z uvedeného počtu skupin a tříd je evidentní, že tato klasifikace je podstatně agregovanější (méně detailní) než ostatní klasifikace používající 4 a více úrovní hierarchie. System klasifikace zásob NATO je však nedílnou součástí *Kodifikačního systému NATO* (NCS), takže do klasifikace je nutno připočítat i přibližně dalších 45 000 komodit (tzv. schválených názvů položek) jako nejnižší úroveň klasifikačního stromu. Tyto komodity navíc všechny obsahují podrobné vysvětlující definice a jsou k nim připojeny sady vlastností s příslušnými hodnotami. To činí ze systému NCS ve srovnání s ostatními klasifikačními a katalogizačními systémy bezkonkurenčně nejrozsáhlejší a nejpropracovanější katalogizační systém.

System klasifikace zásob NATO je publikován ve vícejazyčné spojenecké kodifikační publikaci č. 2 (Allied Codification Publication No. 2 - ACodP-2) v 19 jazycích. Údržba a další rozvoj tohoto klasifikačního číselníku a celého NCS jsou svěřeny organizaci DLA (Defense Logistics Agency) řízené Ministerstvem obrany USA.

Protože dvoustupňová úroveň klasifikace v NCS neodpovídá současným požadavkům uživatelů a úrovni rozvoje techniky a technologií (některé skupiny a třídy jsou zastaralé, v některých třídách je klasifikováno méně než 10 položek v rámci celého NCS, klasifikace je málo podrobná), probíhá nyní v rámci modernizace Kodifikačního systému NATO i úprava systému klasifikace.

Příloha č. 5 – Klasifikační systém eCI@ss

Tento klasifikační systém je určený ke klasifikaci a popisu produktů (komodit). Jeho základem je stromová datová struktura o čtyřech úrovních, která je obdobně jako v dříve popsaných klasifikačních systémech monohierarchická, což znamená, že každá skupina produktů se v hierarchické struktuře nachází pouze jedenkrát.

Tvůrcem a správcem této klasifikace je německá nezisková organizace eCI@ss e.V. Tuto organizaci založilo v roce 2000 dvanáct významných německých firem, v současnosti má asociace 120 členů. Číselník eCI@ss je vyvíjen od roku 2000, kdy byla publikována jeho verze 3.0, nyní je dostupný ve verzi 7.1.

Číselník eCI@ss charakterizují následující vlastnosti:

- Zatřídí materiály, výrobky a služby na základě logické struktury;
- Tato struktura koresponduje s vlastnostmi, které jsou pro výrobek specifické;
- Každá skupina na poslední úrovni hierarchie může být popsána sadou vlastností, která souvisí s normami, které výrobek standardizují;
- Jednotlivým vlastnostem je možno přidělit hodnoty použitelné při popisu položky.

Z uvedeného popisu vyplývá, že data číselníku eCl@ss lze použít, na rozdíl od většiny dříve popsaných klasifikačních systémů, vedle základní klasifikace také k identifikaci komodit, tedy k jejich popisu pomocí vlastností a hodnot těchto vlastností. Tyto vlastnosti a hodnoty jsou připojeny ke čtvrté, nejpodrobnější úrovni klasifikačního stromu, tzv. komoditním třídám.

Čtyři základní úrovně klasifikačního stromu mají podle dostupných údajů mezi sebou volnou vazbu, což umožňuje vytvářet stromovou strukturu nezávisle na numerickém obsahu klasifikačního kódu. Tento způsob konstrukce stromu však autoři klasifikace eCl@ss využili zatím minimálně nebo vůbec, jak lze doložit na reálných datech číselníku dostupných na webové adrese <http://www.eclasscontent.com>.

Klasifikační kód eCl@ss je tvořen čtyřmi dvojicemi číslic a má následující strukturu:

- Segmenty (formát XX-00-00-00)
- Hlavní skupiny (formát XX-XX-00-00)
- Skupiny (formát XX-XX-XX-00)
- Komoditní třídy (formát XX-XX-XX-XX)

Pokud jde o kvantitativní hledisko, asociace eCl@ss e.V. neudává počty záznamů číselníku pro jednotlivé typy úrovně hierarchie, výjimku tvoří počet komoditních tříd (ekvivalent komodit v cNIPEZ/CPV), který činí u eCl@ss verze 7.1 celkem 39 068. Autoři klasifikace dále uvádějí pro tuto aktuální verzi počet vlastností (properties) 15 953 a počet hodnot (values) 19 874.

Klasifikační systém eCl@ss lze na základě jeho charakteru a datové náplně označit rovněž za systém katalogizační (klasifikační strom byl rozšířen o identifikační struktury vlastností a hodnot). Tento směr dalšího rozvoje systému je podpořen novými aktivitami asociace eCl@ss e.V., která v roce 2012 začala intenzivně spolupracovat s představiteli řídicích orgánů Kodifikačního systému NATO a projednávat možnosti vzájemného přebírání dat obou katalogizačních systémů.

Příloha č. 6 – Katalogizační systém eOTD

Systém eOTD (ECCMA Open Technical Dictionary) se výrazným způsobem liší od klasifikačních systémů popsaných v předchozích kapitolách. V názvu této kapitoly je na rozdíl od *klasifikačního* systému úmyslně uveden pojem *katalogizační* systém. Základní datová náplň číselníku (slovníku) eOTD totiž neobsahuje hierarchický klasifikační strom, který by organizoval jednotlivé kódy a názvy komodit do organizačních skupin. Klasifikační struktura eOTD začíná přímo nejpodrobnější úrovní, tedy seznamem komodit (v terminologii eOTD jde o seznam tříd) a potřebné uspořádání do stromové struktury je zajišťováno prostřednictvím mapování komodit eOTD na jiné klasifikace (k dispozici jsou převodníky na CPV, UNSPSC a eCl@ss). Na základě této vlastnosti označují autoři slovník eOTD jako klasifikačně neutrální.

Tvůrcem a správcem systému eOTD je mezinárodní asociace ECCMA, která byla založena v roce 1999 a má své sídlo v Pensylvánii v USA. Představitelé ECCMA se nejprve podíleli na přípravě klasifikace UNSPSC a přibližně od roku 2003 začali vyvíjet systém eOTD s hlavním záměrem, aby tento systém umožňoval standardizovaný popis komodit libovolného druhu, tedy materiálů, výrobků, zboží, osob, firem, budov, dodávek, služeb atd. a zároveň aby umožnil snadný přenos dat takto

popsaných komodit mezi různými informačními systémy. Autoři eOTD vyšli při tvorbě tohoto katalogizačního systému z principů Kodifikačního systému NATO (NCS) a i prvotní datová náplň slovníku eOTD byla tvořena zkonvertovanými číselníky NCS. Postupné zdokonalování eOTD a rozšiřování jeho možností uplatnění v mezinárodním měřítku iniciovalo tvorbu soustavy norem ISO, která standardizuje vytváření, údržbu a používání otevřených technických slovníků. Jde o skupinu norem ISO 22745 a ISO 8000.

Společně s kódy a názvy komodit jsou ve slovníku eOTD zahrnuty definice vlastností, jejich datové typy, hodnoty, měrné jednotky a kvalifikátory¹¹. Na rozdíl od systémů NCS a eCI@ss neobsahuje eOTD hotové sady vlastností pro konkrétní komodity, ale umožňuje jejich tvorbu v souladu se skupinou mezinárodních norem ISO 22745. Právě slovník eOTD a pravidla definovaná ISO 22745 se staly základními nástroji při tvorbě sad vlastností Číselníku NIPEZ.

Otevřený technický slovník

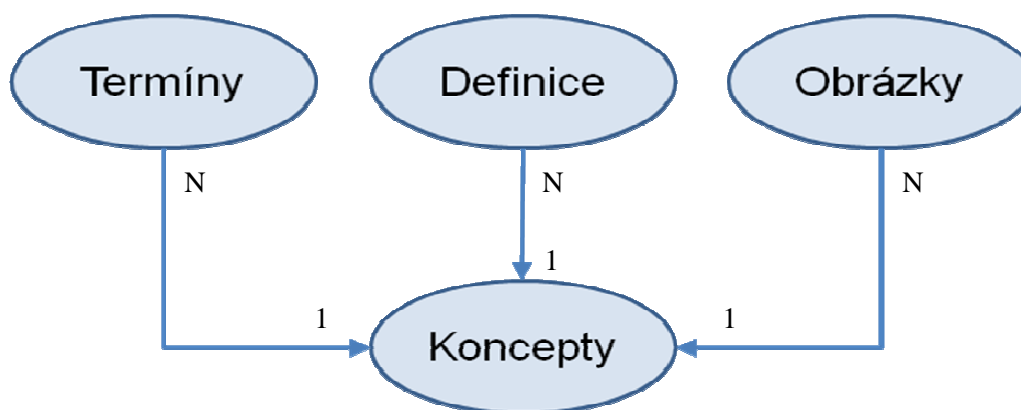
Otevřený technický slovník (OTD), jehož konkrétní implementaci představuje eOTD, je slovník pojmů, tzv. *konceptů*, ve kterém jsou jednotlivým pojmům s názvy, definicemi a vyobrazeními přiděleny identifikátory, které se používají ke kódovanému popisu osob, organizací, lokalit, zboží a služeb.

Otevřený technický slovník používá následující typy konceptů:

- 01 třída (class),
- 02 vlastnost (property),
- 03 znak, rys vlastnosti (feature),
- 04 datový typ (representation),
- 05 měrná jednotka (unit of measure),
- 06 kvalifikátor měřené veličiny (qualifier of measure),
- 07 hodnota vlastnosti (property value),
- 08 měna (currency).

Jak je naznačeno na následujícím obrázku, k základnímu slovníkovému záznamu konceptu jsou relačními vazbami připojeny záznamy pojmů (termínů), definičních popisů a grafických objektů. Termíny a definice jsou opatřeny jazykovým atributem, takže celý slovník OTD je možno doplnit o překlady do libovolného národního jazyka. Vzhledem k tomu, že se při výměně dat prostřednictvím souborů XML přenášejí primárně jen identifikátory konceptů, je systém OTD jazykově nezávislý.

¹¹ Údaj, který blíže specifikuje hodnotu dané vlastnosti. Nejčastěji se vyskytuje u vlastností typu měřená hodnota, kterou tvoří dvojice „numerický údaj + měrná jednotka“, např. celková délka komodity činí 0,58 m. Kvalifikátor pak určuje, jestli jde o hodnotu jmenovitou, maximální nebo minimální.

Obr. 7-1: Struktura OTD

Mezinárodně rozšířenou a v katalogizační praxi používanou instancí slovníku typu OTD je databáze eOTD vytvořená a spravovaná asociací ECCMA. Data slovníku eOTD jsou dostupná ve 12 jazycích a členové ECCMA jednotlivé jazykové lokalizace průběžně doplňují. Kvantitativní přehled o obsahu eOTD podává následující tabulka (stav ke 28.10.2012):

Typ konceptu eOTD	Počet termínů	Počet definic
Třída	1 094 200	1 097 354
Vlastnost	104 275	107 017
Znak, rys	31 486	31 486
Datový typ	103	103
Měrná jednotka	6 386	6 430
Kvalifikátor	75	95
Hodnota vlastnosti	330 318	326 809
Měna	370	370
Ostatní	12 464	12 471

Tab. 7-1: Statistika obsahu slovníku eOTD

Uvedený kvantitativní přehled obsahu slovníku eOTD určitým způsobem také demonstruje datovou strukturu záznamů, kterými jsou definovány koncepty. Jsou totiž vidět rozdíly mezi počty termínů a definic u jednotlivých typů konceptů. Vzhledem k vazbám 1:N mezi základním záznamem konceptu a termíny, případně definicemi, může mít daný koncept více definic než termínů, a to platí samozřejmě i opačně. Pokud se u jednoho konceptu vyskytuje více termínů, jsou považovány za synonyma.

Pro úplnost je potřeba uvést, že součástí slovníku eOTD nejsou hotové sady vlastností pro konkrétní komodity. Slovník ale umožňuje jejich tvorbu v souladu se skupinou mezinárodních norem ISO 22745, a proto se společně s těmito normami stal základním nástrojem při tvorbě sad vlastností Číselníku NIPEZ.